ÅRSREDOVISNING
2019

Ekobrottsmyndigheten
Swedish Economic Crime Authority

INNEHÅLL

INLEDNING 2

Generaldirektören har ordet 4

Året i korthet 6

Om Ekobrottsmyndigheten 10

Om ekonomisk brottslighet 12

RESULTATREDOVISNING 14

Bedömning av myndighetens resultat 15

Sammanfattande analys 16

Verksamhetens resultat 16

Verksamhetens kostnader och intäkter 17

Ekobrottsmyndighetens verksamhetsområden 19

Utredning och lagföring 19

Brottsförebyggande verksamhet 32

Underrättelseverksamhet 34

Ekobrottsmyndighetens prioriterade brottsområden 36

Skattebrott 36

Förstärkta insatser mot skattebrott 36

Punktskattebrott 38

MTIC 39

Penningtvätt och finansiering av terrorism 40

Finansmarknadsbrott 43

Organiserad brottslighet och grov ekonomisk brottslighet 44

Internationellt samarbete 45

Ärendeexempel 49

Styrning, utveckling och samverkan 52

Rättsutveckling och rättslig styrning 52

Digitaliserad verksamhetsutveckling 55

Samverkan 56

Övrigt 58

Kompetensförsörjning 59

FINANSIELL REDOVISNING 62

ÅRSREDOVISNINGENS UNDERTECKNANDE 77

Bilaga: Tabellförteckning resultatredovisning 78

GENERALDIREKTÖREN HAR ORDET

Under det gångna året har mycket fokus lagts på det långsiktiga arbetet och hur långt Ekobrottsmyndigheten ska ha kommit i det till 2025.

En strategisk inriktning har tagits fram för perioden 2020–2025 som syftar till att ge en ram för verksamhetens inriktning och utveckling under de kommande sex åren och utgår från myndighetens uppdrag. I detta arbete har diskussioner förts med samtliga chefer vid myndigheten. Den strategiska inriktningen beskriver fem mål som ska kännetecknа myndigheten 2025. De första tre målen handlar om myndighetens grunduppdrag att bedriva brottsförebyggande arbete, underrättelseverksamhet samt utredning och lagföring. De andra målen handlar om en ökad digitalisering och analytisk förmåga samt att vara en attraktiv arbetsplats.

Myndigheten har även tagit fram en strategi för det brottsförebyggande arbetet. Det övergripande målet är att minska den ekonomiska brottsligheten och dess skadeverkningar. Arbetet är i huvudsak inriktat på samverkan med andra myndigheter, kommuner, näringsliv och organisationer som via kontroll och tillsyn har möjlighet att vidta brottsförebyggande åtgärder. Det är även inriktat på att föreslå brottsförebyggande åtgärder i lagstiftningen.

Under 2019 har drygt 7 400 ärenden kommit in till Ekobrottsmyndigheten. Myndigheten ser ett fortsatt högt tryck i verksamheten och att ärendena blir allt mer komplexa. Genom hårt arbete har balansåldern i de pågående ärendena minskat. Det gäller framförallt de äldre ärendena. Samtidigt har lagföringen varit fortsatt hög. Det är ett imponerande resultat med tanke på att åtal har väckts och förhandlingar i domstol hållits i några av de största ärendena som myndigheten hanterat.

Kammarverksamheten leds sedan några år tillbaka av en verksamhetschef som har det övergripande ansvaret för bl.a. styrning och uppföljning av hela verksamheten vid kamrarna. Ansvarsområdet är mycket vidsträckt och arbetsbelastningen har varit mycket stor. Samtidigt har ett behov av ett nationellt helhetsperspektiv och en större långsiktighet i styrningen identifierats. Det finns även behov av ökad enhetlighet mellan orterna. Ökad tydlighet i styrkedjan och en ökad effektivisering av verksamheten är andra behov som har framkommit. För att kunna möta dessa krav har en översyn gjorts och en organisationsjustering beslutats som innebär att verksamhetschefen ersätts av tre avdelningschefer med ansvar för dels geografiskt avgränsade områden, dels nationella utvecklingsområden. Organisationsjusteringen kommer att träda i kraft våren 2020.

Ekobrottsmyndigheten har haft ett utökat it-tekniskt samarbete med Polismyndigheten med målsättning att Polismyndigheten ska bistå med förvaltningen av myndighetens utredningsinformation under 2020. En överflyttning av utredningsinformation till Polismyndigheten kommer att förenkla vardagen för myndighetens medarbetare och därmed effektivisera utredningsarbetet.

I arbetet med att stärka medarbetarskapet har en inventering gjorts av behovet av särskilda satsningar för att stärka medarbetarskap, samarbetsskicklighet och teamarbete på alla verksamhetsorter. Utifrån behoven har ett antal lokalt anpassade aktiviteter pågått för att förbättra arbetsmiljön och stärka medarbetarnas förmåga att arbeta i team. Ett medvetet och strukturerat arbete för att stärka medarbetarskapet bedöms på flera håll ha bidragit till verksamhetsresultat i en positiv riktning.

Ekobrottsmyndigheten har även tagit fram en vision: Tillsammans mot ekobrott. Syftet med visionen är att betona att vi arbetar tillsammans. Det gör vi i våra enskilda utredningar, där olika yrkeskategorier samarbetar med varandra, men också i ett ledningsperspektiv där hela myndighetens konstruktion bygger på att åklagare och poliser arbetar tillsammans. Externt samverkar vi – förutom med Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten – även med andra myndigheter, såsom Skatteverket, Bolagsverket och Finansinspektionen. Vår brottsbekämpning förutsätter en nära och systematisk samverkan med andra myndigheter och ett välutvecklat internationellt samarbete. Det är just att vi arbetar tillsammans mot den ekonomiska brottsligheten som är det unika med Ekobrottsmyndigheten och också vår styrka och största tillgång.

Monica Rodrigo
Generaldirektör

”Det är just att vi arbetar tillsammans mot den ekonomiska brottsligheten som är det unika med Ekobrottsmyndigheten och också vår styrka och största tillgång.”

ÅRET I KORTHET

JANUARI

Huvudmannen för en numera konkursförsatt vårdcentral döms av Göteborgs tingsrätt för bl.a. grov oredlighet mot borgenärer och grovt bokföringsbrott till fängelse i tre år och nio månader samt näringsförbud i fem år. Övriga två åtalade frikänns av tingsrätten. Domen fastställs av hovrätten i mars.

Samtliga åtalade i målet om organiserat fusk vid högskoleprovet döms i Norrköpings tingsrätt. Huvudmännen får fleråriga fängelsestraff. De döms för bl.a. grovt bokföringsbrott, grovt skattebrott, grovt penningtvättsbrott samt medhjälp till osann försäkran grovt brott.

En förundersökning mot en person med anknytning till Svenska Akademien läggs ned till följd av reglerna om förundersökningsbegränsning. Den påföljd som den misstänkte tidigare har dömts till avseende annan brottslighet är tillräcklig för att omfatta även nu aktuell brottslighet.

FEBRUARI

Ett stort tillslag genomförs i Uppsala, Stockholm och Söderköping avseende illegal hantering av tobak. Omkring 30 poliser och annan personal från myndigheten deltar vid tillslaget. Tre personer häktas misstänkta för grova skatte- och bokföringsbrott för handel med stora mängder oskattad lösto-bak.

Åtal väcks mot en före detta vd och två styrelseledamöter för ett numera konkursförsatt bussbolag i Borås. Brottsmisstankarna rör grovt bokföringsbrott och grova bedrägerier om totalt 51 miljoner kronor.

Tre huvudmän och ytterligare två personer döms av Stockholms tingsrätt till fleråriga fängelsestraff för bl.a. grova penningtvättsbrott. Två av huvudmännen var företrädare för ett företag som erbjuder finansiella tjänster. Bolaget åläggs av tingsrätten att betala en företagsbot till staten på 3 miljoner kronor.

En förundersökning inleds mot en storbank gällande obehörigt röjande av insiderinformation.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom mot en huvudman som bedrev trafikskolor i Västsverige utan tillstånd och utan att bokföra inkomsterna. Påföljden bestäms till ett år och sex månaders fängelse för bl.a. grovt bokföringsbrott samt fem års näringsförbud.

MARS

Ekobrottsmyndighetens ledningsgrupp besöker Eurojust och Europol i Haag för att diskutera gränsöverskridande brottslighet samt hur man kan spåra och säkra brottsvinster.

Ett tillslag genomförs på en storbanks huvudkontor utanför Stockholm. Kort därefter utvidgas förundersökningen till att även omfatta grovt svindleri.

APRIL

Åklagare vid Ekobrottsmyndigheten beslutar att inte inleda förundersökning om misstänkt penningtvättsbrott i en storbank på grund av att merparten av de anmälda brotten har preskriberats.

Inrikesminister Mikael Damberg besöker Ekobrottsmyndigheten för att ta del av myndighetens verksamhet.

Resultatet av den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet presenteras.

Sju personer åtalas för grova ekobrott med kopplingar till en friskolestiftelse i Stockholm. I juni dömer tingsrätten fyra av personerna till fleråriga fängelsestraff och näringsförbud.

MAJ

Ett större tillslag genomförs på sammanlagt fyra platser i Västmanlands län, Stockholms län och Blekinge län. Tre personer häktas av Västmanlands tingsrätt misstänkta för bl.a. grova penningtvättsbrott och annan grov ekonomisk brottslighet.

En vd, tillika en av huvudägarna, för ett börsbolag döms av Svea hovrätt till otillbörlig marknadspåverkan. Brottsupplägget har bestått i att höja marknadspriset på aktien i det egna bolaget.

Ett tillslag avseende illegal trafikskoleverksamhet genomförs i Örebro varvid ett beslut om anhållande i frånvaro av två personer verkställs. Brottsmisstankarna rör flera sorters grova ekobrott.

I maj dömer tingsrätten i Örebro flera gärningsmän till fleråriga fängelsestraff, näringsförbud och skadestånd för grova bokföringsbrott, näringspenningtvätt och grova bedrägerier. Totalt rör det sig om elva bolag. Bolagen har använts som brottsverktyg för bedrägerier och inneburit en möjlighet för de kriminella att tvätta brottsvinster. Vidare har bolagen varit föremål för svart byggverksamhet.

JUNI

Göta hovrätt meddelar att målet om organiserat fusk vid högskoleprovet måste tas om i sin helhet i tingsrätten då rättens ordförande anses jävig. Planerad start för ny förhandling är januari 2020.

Hovrätten meddelar dom i målet med den så kallade ”Trustormannen” som döms till fängelse i fyra år och nio månader för försök till grovt bedrägeri, grovt bokföringsbrott och våldtäkt. En annan misstänkt person i målet döms till fängelse i tre år och sex månader för försök till grovt bedrägeri och grovt bokföringsbrott. Hovrätten fastställer också tingsrättens beslut om åtta års näringsförbud för båda männen.

Åtal väcks mot fyra familjemedlemmar för ekobrott i samband med att deras bolag inom bilhandlarbranschen går i konkurs. Brottsmisstankarna gäller grovt försvårande av skattekontroll, grov oredlighet mot borgenärer, otillbörligt gynnande av borgenärer och grovt penningtvättsbrott.

JULI

Ekobrottsmyndigheten deltar i rättsväsendets dag i Almedalen som medarrangör till ett seminarium om att bekämpa ekobrott effektivt genom tillgångsinriktad brottsbekämpning. Medarbetare från myndigheten deltar även som experter i tre ytterligare seminarier.

AUGUSTI

Åtal väcks mot en person för grova bedrägerier i ett så kallat ”romansbedrägeri” med kopplingar till Uganda.

Generaldirektören deltar i ÖKO-KRIM:s, norska Ekobrottsmyndigheten, 30-årsjubileum och talar om Ekobrottsmyndighetens verksamhet och organisation.

Generaldirektören deltar också tillsammans med delar av myndighetens ledningsgrupp vid den årliga nordiska ekokonferensen som i år arrangeras på Island. Penningtvätt, effektivitet inom utredning och lagföring, hantering av stora ärenden samt erfarenhetsutbyte står på agendan.

SEPTEMBER

Åtal väcks mot en tidigare hög chef i ett börsnoterat dataspelsbolag för grovt insiderbrott.

OKTOBER

Huvudförhandlingen i det omfattande målet rörande brott mot premiepensionsfonder inleds i Stockholms tingsrätt. De brottsmisstänkta har tidigare ingått i bolagens ledning.

Åtal väcks mot fyra personer med kopplingar till en premiepensionsförvaltare. Brottsmisstankarna rör bl.a. grov trolöshet mot huvudman och mutbrott.

Två bloggare döms av Stockholms tingsrätt för otillbörlig marknadsmanipulation, grovt brott. Påföljden bestäms till villkorlig dom och böter. Tingsrätten förverkar även drygt 900 000 kronor vilket motsvarar vinsten på dessa aktiekurser.

Ekobrottsmyndigheten medverkar tillsammans med Polismyndigheten och Försäkringskassan vid en pressträff där den myndighetsgemensamma lägesbilden om organiserad brottslighet presenteras.

Åtal väcks mot en före detta advokat samt ytterligare en person för omfattande bedrägerier och andra grova ekobrott. Den åtalade brottsligheten sträcker sig över ett par år och avser hundratals miljoner kronor som lånats upp på falska grunder.

NOVEMBER

De tre åtalade personerna i målet med anknytning till en fotbollsklubb i Östersund döms av Ångermanlands tingsrätt till fleråriga fängelsestraff. Tingsrätten förordnar om näringsförbud i fem år för två av de dömda. Vidare ålägger tingsrätten bolaget om företagsbot uppgående till 500 000 kronor.

Åtal väcks för grova ekobrott mot företrädare för ett konkursförsatt inlåningsföretag. De misstänkta brotten har drabbat tusentals småsparare.

DECEMBER

Ett större tillslag genomförs mot storskalig cigarettsmuggling i Östergötland och närliggande län. Tre personer häktas och cirka 2,4 miljoner cigaretter tas i beslag. Uppskattat skatteundandragande beräknas till omkring 4 miljoner kronor.

Åtal väcks vid Stockholms tingsrätt mot två personer misstänkta för grovt insiderbrott. Enligt åtalet har brottet begåtts i samband med nyheten om ett bolags försäljning av tre isbrytare.

Åtal väcks mot fyra personer för grova brott avseende en illegal snusfabrik. Åtalet omfattar bl.a. grovt skattebrott för oredovisad tobaksskatt med flera miljoner i skatteundandragande.

OM EKOBROTTSMYNDIGHETEN

Uppdrag

Ekobrottsmyndigheten är en åklagarmyndighet med uppdrag att bekämpa ekonomisk brottslighet. Myndigheten leds av en generaldirektör. Vid myndigheten finns ett insynsråd med sju ledamöter. Enligt förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten är myndighetens uppdrag att:

- ansvara för bekämpning av ekonomisk brottslighet och se till att personer som begår ekonomiska brott blir föremål för brottsutredning och lagföring,
- arbeta för att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet,
- bedriva brottsförebyggande arbete som avser ekonomisk brottslighet. I uppdraget ingår att lämna information om den brottsligheten till andra myndigheter samt till kommuner, näringsliv, organisationer och allmänheten,
- följa och analysera utvecklingen och rättstillämpningen när det gäller ekonomisk brottslighet och utarbeta förslag på åtgärder samt samordna åtgärder mot ekonomisk brottslighet,
- ansvara för samordningen av de nationella åtgärderna mot bedrägerier, missbruk och annan oegentlig och ineffektiv hantering och användning av EU-relaterade medel i Sverige, och
- se till att möjligheterna till internationellt samarbete i brottsbekämpningen används samt bidra till internationellt bistånd och internationell fredsfrämjande verksamhet.

Organisation
På Ekobrottsmyndigheten arbetar många personer med specialistkunskaper bl.a. åklagare, poliser, ekorevisorer, civila utredare, it-forensiker och analytiker.

Den operativa verksamheten utgörs av tio ekobrottskamrar, en finansmarknadskammare och fem polisoperativa enheter. Vid kamrarna bedrivs utredning och lagföring av ärenden och vid polisoperativa enheterna underrättelseverksamhet, spaning samt säkring och analys av beslag i it-miljöer. Kamrarna är placerade i Göteborg, Linköping, Malmö, Stockholm, Umeå och Uppsala. Operativa enheter tillhörande Linköping och Umeå finns i Örebro respektive Sundsvall. De polisoperativa enheterna finns på alla verksamhetsorter förutom Uppsala.

Ekobrottsmyndighetens huvudkontor och säte finns i Stockholm. Huvudkontoret biträder generaldirektören i ledning, planering och uppföljning av myndighetens verksamhet samt ger råd och stöd till kamrarna och de polisoperativa enheterna. Vid huvudkontoret finns en stabsenhet, en rättsenhet, en ekonomienhet, en HR-enhet, en kommunikationsenhet och en digitaliseringsenhet samt överåklagarens kansli, verksamhetschefens kansli och ekobrottskansliet. Cheferna på huvudkontoret ingår i myndighetens ledningsgrupp.

Poliser som tjänstgör vid Ekobrottsmyndigheten är anställda vid Polismyndigheten. Den polisiära verksamheten leds av en polischef vid ekobrottskansliet.

NYCKELTAL 2019

Antal inkomna ärenden: 7 412
Antal avslutade ärenden: 7 797
Antal lagförda personer: 1 963
Genomsnittlig utredningstid i dagar: 234

EKOBROTTSMYNDIGHETENS BROTTSTYPER

Ekonomisk brottslighet är ett samlingsbegrepp för olika typer av brott. De vanligaste ekobrotten är skattebrott och bokföringsbrott.

Ekobrottsmyndigheten utreder främst brottslighet som faller inom dessa kategorier:

- **Borgenärsbrott (11 kap. brottsbalken)**
  Exempel: Bokföringsbrott och oredlighet mot borgenär.
- **Brott mot skattebrottslagen**
  Exempel: Skattebrott och försvårande av skattekontroll.
- **Brott mot aktiebolagslagen**
  Exempel: Överträdelse av låneförbudet och så kallad målvaktsverksamhet.
- **Brott mot lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument**
  Exempel: Insiderbrott och otillbörlig marknadspåverkan.
- **Brott mot EU:s finansiella intressen**
  Exempel: Bedrägerier rörande EU:s finansiella intressen och subventionsmissbruk.
- **Övriga ärenden** med särskilda krav på kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden och skatterätt.

  Exempel: Bedrägeri, förskingring, trolöshet mot huvudman, mutbrott och penningtvättsbrott om brottsligheten begåtts inom ramen för en näringsverksamhet och kräver omfattande och kvalificerade bedömningar av räkenskapsinformation.

OM EKONOMISK BROTTSLIGHET

Den ekonomiska brottsligheten är ett allvarligt samhällsproblem. Varje år undandras samhället stora summor i skatter och avgifter. Vidare görs utbetalningar till personer och företag genom brottsliga upplägg. Seriösa företagare tvingas konkurrera på en snedvriden marknad där de normala marknadskrafterna har satts ur spel. De anmälda brotten är främst ett resultat av Skatteverkets kontroller och konkursförvaltarnas utredningar. Även myndighetens underrättelseverksamhet upprättar brottsanmälningar i samband med upptäckt av samhällsskadlig ekonomisk brottslighet.

Den ökade digitaliseringen och globaliseringen har påverkat den grova och organiserade ekonomiska brottsligheten i stor omfattning. En mer utvecklad teknik möjliggör för kriminella aktörer att dölja sin brottslighet, distansera sig från brotten eller begå brotten från utlandet. Kriminella nätverk arbetar idag alltmer gränsöverskridande. Brottsupplägg som involverar flera länder försvårar eller fördröjer ofta myndigheternas utredningar, vilket medvetet utnyttjas av den organiserade brottsligheten.

Enligt den myndighetsgemensamma lägesbilden[1] är skattebrott som rör införsel av punktskattepliktiga varor såsom alkohol, tobak och olja lukrativa för kriminella eftersom de höga skattesatserna innebär en hög avkastning vid undvikande av beskattning. Skattebortfallet för statens budget till följd av punktskattebrott, som är en av Ekobrottsmyndighetens prioriterade brottstyper, uppgår årligen till miljardbelopp. Den sunda konkurrensen mellan olika näringsidkare blir dessutom snedvriden.

Av lägesbilden framgår även att Missing Trader Intra Community (MTIC), dvs. gränsöverskridande moms-

1. Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet från 2019.

bedrägerier, utgör ett omfattande problem inom EU. Enligt Europol uppskattas den organiserade brottsligheten stå för cirka 80 procent av MTIC-bedrägerierna och åsamkar medlemsstaterna årliga uteblivna skatteintäkter om cirka 600 miljarder kronor. MTIC-bedrägerierna involverar alltid företag i två eller flera länder. Transaktionskedjorna är ofta mycket invecklade och kan innefatta handel med både varor och tjänster. De vanligaste varorna är mobiltelefoner och övrig elektronik samt metaller, olja och bilar. MTIC-bedrägerier har emellertid spridit sig till allt fler varugrupper och omfattar på senare år även energimarknaden och elektroniska tjänster.

En annan vanligt förekommande typ av organiserad brottslighet sker på arbetsmarknaden. Brottsligheten omfattar ofta både oredovisade arbetsgivaravgifter och arbetskraftsexploatering. Det handlar framförallt om utländska arbetstagare som utnyttjas inom arbetskraftsintensiva branscher såsom bygg- och städföretag, restauranger, skönhetssalonger och bemanningsföretag. Arbetstagare arbetar under osäkra förhållanden för låga löner och riskerar att få sina identiteter utnyttjade i brottsupplägg och att utsättas för andra allvarliga kränkningar av sina rättigheter. Såväl skattebasen som den sunda konkurrensen påverkas av dessa brottsupplägg.

Enligt lägesbilden har det under de senaste åren skett en ökning av brott mot välfärdssystemen. Brottsligheten innefattar inte sällan komplicerade brottsupplägg som innebär att kriminella på felaktiga grunder får utbetalningar av olika statliga ersättningar. Som exempel kan nämnas brott avseende assistansersättning samt bedrägerier mot det statliga tandvårdsstödet och den statliga lönegarantin. Ofta ligger felaktiga arbetstillstånd, osanna intyg och oriktig folkbokföring till grund för felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Vidare används företag systematiskt som verktyg för att begå ekonomiska brott, eftersom de utgör en legitim fasad för att dölja den brottsliga verksamheten. Företag används även för att tvätta brottsvinster.

RESULTATREDOVISNING

BEDÖMNING AV MYNDIGHETENS RESULTAT

3 KAP. 1 § FÖRORDNING (2000:605) OM ÅRSREDOVISNING OCH BUDGETUNDERLAG

Resultatredovisningen ska utformas så att den kan utgöra ett underlag för regeringens bedömning av myndighetens resultat och genomförande av verksamheten. Den ska utgå från de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål och krav som regeringen har angett i regleringsbrev eller något annat beslut. Redovisningen ska innehålla analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling.

Ekobrottsmyndigheten delar in sin verksamhet i tre verksamhetsområden; utredning och lagföring, brottsförebyggande verksamhet och underrättelseverksamhet. Utifrån Ekobrottsmyndighetens tre verksamhetsområden redovisas och kommenteras verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av förordning (2015:774) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten, samt hur volym och kostnader utvecklats för verksamhetens ärendeslag. Utgångspunkten för myndighetens analys och bedömning av verksamhetens resultat och dess utveckling, är utvecklingen över tid när det gäller centrala indikatorer. En bedömning av resultatet görs i de delar myndigheten kan påverka utvecklingen. Den redovisade verksamhetsstatistiken är myndighetens resultatindikatorer.

Under året har ett arbete bedrivits med att ta fram en strategisk inriktning för verksamheten som omfattar perioden 2020–2025. Genom fem mål beskrivs vad som ska kännetecknа myndigheten 2025 och en övergripande inriktning ges avseende den ekonomiska brottsligheten. Inriktningen kommer att utgöra en ram för perioden och ligga till grund för bedömning av myndighetens resultat.

Avsnittet om resultatredovisning inleds med en sammanfattande analys. Därefter följer en redogörelse för resultat inom myndighetens tre verksamhetsområden. Vidare redovisas insatser som genomförts inom ramen för de brottsområden som myndigheten har prioriterat. Slutligen redovisas insatser som genomförts avseende styrning, utveckling och samverkan.

SAMMANFATTANDE ANALYS

VERKSAMHETENS RESULTAT

Myndighetens sammantagna bedömning är att verksamheten visar goda resultat. Samtidigt gör myndigheten bedömningen att ärendenas ökande komplexitet utgör en väsentlig utmaning för en effektiv och balanserad ärendehantering.

Verksamhetsåret har präglats av ett intensivt arbete med att minska myndighetens ärendebalanser och handläggningstider. Bakgrunden är den stora belastningen på utredningsresurserna som myndigheten hade att hantera 2018 då några av de mest omfattande och komplexa utredningar som myndigheten haft pågick. Samtidigt anmäldes ett mycket stort antal ärenden om försenade årsredovisningar som innebar en avsevärd administrativ börda. Situationen medförde att delar av verksamheten tvingades prioriteras ned. Ärendebalanser och handläggningstider ökade som en konsekvens av det. Vid årets början hade myndigheten en balans på drygt 2 900 pågående ärenden och en genomsnittlig handläggningstid på 378 dagar. Under 2019 har myndigheten arbetat systematiskt för att minska balanserna. Antalet pågående ärenden i balans har minskat med drygt 160 ärenden och uppgått till totalt 2 760 ärenden vid årets slut. Balansens genomsnittsålder har minskat med 48 dagar till 330 dagar. Myndigheten bedömer att minskningen är väsentlig och att arbetet med att minska ärendebalansen varit framgångsrikt. Balansen och dess ålder är dock fortsatt hög och arbetsbelastningen fortsatt stor vilket är en utmaning att hantera vidare framöver.

Totalt har 1 963 personer och 17 870 brottsmisstankar lagförts under året. Det innebär en viss minskning av antalet lagförda personer, 11 procent, jämfört med året innan, men siffran är ändå högre än 2017. Ekobrottsmyndigheten bedömer att lagföringsnivån, givet ett minskat inflöde av ärenden, ändå är god. Samtidigt konstateras en drygt hundraprocentig ökning av antalet lagförda brottsmisstankar. Bakgrunden till den kraftiga ökningen är att åtal har väckts avseende drygt 11 000 brottsmisstankar i ett mycket omfattande bedrägeriärende. Resultatet illustrerar en utveckling mot allt mer omfattande ärenden.

Den huvudsakliga drivkraften vid ekonomisk brottslighet är de brottsvinster som undandras samhället. Därför är rättsväsendets förmåga att återta brottsvinster viktig vid bekämpningen av ekobrott. Ekobrottsmyndigheten bedömer att myndighetens arbete i den delen har gett goda resultat jämfört med tidigare år. Totalt har myndigheten framställt yrkanden om skadestånd, företagsbot, förverkande och utvidgat förverkande på 167 miljoner kronor i domstol. Det är en ökning med 48 procent. Även antalet bifallna tillgångsinriktade yrkanden i tingsrättsdomar har ökat något, cirka 8 procent, till 174 yrkanden.

”Verksamhetsåret har präglats av ett intensivt arbete med att minska myndighetens ärendebalanser och handläggningstider.”

Ekobrottsmyndigheten ser generellt en ökning av den gränsöverskridande brottsligheten i de ärenden som handläggs vid myndigheten. Även i renodlat nationella ärenden upptäcks och utreds fler brott med internationella anknytningar. För att möta denna utveckling bedriver Ekobrottsmyndigheten ett kontinuerligt arbete som syftar till att öka informationsutbytet med andra länder. Redovisningen av internationellt rättsligt bistånd visar att sådana förfaranden används i allt större utsträckning i myndighetens förundersökningar. Totalt sett har de utgående ansökningarna om rättslig hjälp respektive europeisk utredningsorder, dvs. ansökningar där Ekobrottsmyndigheten begär rättslig hjälp från andra länder, ökat med drygt 30 procent.

Myndigheten ser även att komplexiteten i inkomna ärenden till Ekobrottsmyndigheten har ökat samtidigt som brottsligheten har utvidgats till nya brottsområden. Ett exempel är ärendena avseende misstänkta oegentligheter vid hantering av premiepensioner som är de mest omfattande som hittills har utretts vid myndigheten. Dessa utmaningar bedöms ha stor betydelse för bl.a. ärendebalansen och de genomsnittliga handläggningstiderna. Det ställer också stora krav på myndighetens medarbetare.

När det gäller underrättelseverksamheten har antalet underrättelseuppslag som hanterats uppgått till drygt 8 200 underrättelseuppslag, vilket är en ökning med 90 procent jämfört med 2018 och cirka 150 procent 2017. Ekobrottsmyndigheten bedömer att ökningen är mycket positiv och beror på flera samverkande faktorer, bl.a. en ökad underrättelseförmåga inom brottsområdena penningtvätt, momsbedrägerier (MTIC) och punktskattebrott, men också ett ökat informationsutbyte med andra myndigheter och internationella organisationer.

VERKSAMHETENS KOSTNADER OCH INTÄKTER

Ekobrottsmyndigheten delar in verksamheten i tre verksamhetsområden: utredning och lagföring, brottsförebyggande verksamhet och underrättelseverksamhet. Utredning och lagföring indelas i ärendetyper för att möta behov av ekonomisk information.

Verksamhetens kostnader

Myndighetens gemensamma kostnader (OH), har fördelats proportionerligt mellan de tre verksamhetsområdena. Bidragsfinansierad verksamhet har tidigare år inte fördelats ut på verksamhetsområdena. Från och med 2019 fördelas kostnaden direkt på den verksamhet som bidraget avser dvs. utredning och lagföring samt underrättelseverksamhet. Motsvarande ändring har gjorts i fördelningen av kostnaderna 2018 och 2017.

Tabell 1. Kostnad per verksamhetsområde (tkr).

Verksamhetsområde	2019	%	2018	%	2017	%
Brottsförebyggande verksamhet	7 163	1,0	9 173	1,4	13 252	2,0
Underrättelseverksamhet	67 206	9,7	61 397	9,1	60 859	9,1
Utredning och lagföring	620 178	89,3	606 361	89,6	591 646	88,9
Summa	**694 547**	**100,0**	**676 931**	**100,0**	**665 757**	**100,0**

Källa: Agresso

Verksamhetskostnaderna har ökat med 17,6 miljoner kronor. De ökade kostnaderna för myndigheten under de tre åren fördelar sig procentuellt med små förändringar mellan de olika verksamhetsområdena. Den brottsförebyggande verksamhetens kostnader har minskat, vilket förklaras av att färre personer arbetar inom verksamhetsområdet. Underrättelseverksamheten har under perioden ökat kostnaderna med anledning av ökade personalresurser och höjda polislöner. Kostnaderna för utredning och lagföring har sammantaget ökat. Inom området har kostnaderna för projektärenden och särskilt krävande ärenden ökat medan kostnaderna för mängdärenden har minskat. Den totala ökningen på myndighetsnivå förklaras av att kostnaden för polislöner ökat med 9,8 miljoner kronor, beroende på att Polismyndighetens lönerevision var 6,4 procent och att revisionstidpunkten flyttades fram med fyra månader samt att antalet årsarbetskrafter gällande poliser ökade. Ökningen förklaras vidare av en ökad kostnad för premiebestämd pension (så kallad SPÅ-avgift) med 6 miljoner kronor och den årliga lönerevisionen för den vid Ekobrottsmyndigheten anställda personalen med cirka 3,2 miljoner kronor.

Verksamhetens intäkter

Verksamheten har finansierats i huvudsak genom anslaget. Det tilldelade anslaget på 693,5 miljoner kronor har inneburit en minskning med 3,4 miljoner kronor. Det ekonomiska utfallet har utgjorts av ett anslagssparande om 18,4 miljoner kronor. Anslagssparandet förklaras dels av att personalomsättningen har ökat från 13,5 procent 2018 till 16,8 procent, dels av att besparingen blivit märkbar när ledtiderna för återbesättning av tjänster har varit långa för vissa personalkategorier. Myndigheten har vidare fått en anslagsförstärkning i höständringsbudgeten med 8 miljoner kronor som inte kunnat omsättas. Dessutom har överflyttningen av driften av myndighetens utredningsinformation till Polismyndigheten försenats ytterligare och kommer att ske våren 2020 och kostnaden uppstå först då.

Tabell 2. Intäkt per verksamhetsområde (tkr).

Verksamhets-område	2019 Anslag	Bidrag	Övrig intäkt	Totalt	2018 Anslag	Bidrag	Övrig intäkt	Totalt	2017 Anslag	Bidrag	Övrig intäkt	Totalt
Brottsföre-byggande	7 148	11	4	7 163	9 139	7	27	9 173	13 243	0	9	13 252
Underrättelse-verksamhet	65 568	1 598	40	67 206	60 707	521	169	61 397	60 827	0	32	60 859
Utredning och lagföring	617 938	1 357	883	620 178	603 218	1 478	1 665	606 361	588 028	3 274	344	591 646
Summa	**690 654**	**2 966**	**927**	**694 547**	**673 064**	**2 006**	**1 861**	**676 931**	**662 098**	**3 274**	**385**	**665 757**

Källa: Agresso

EKOBROTTSMYNDIGHETENS VERKSAMHETSOMRÅDEN

Ekobrottsmyndighetens verksamhet kan beskrivas genom tre huvudsakliga verksamhetsområden; utredning och lagföring, brottsförebyggande verksamhet och underrättelseverksamhet.

UTREDNING OCH LAGFÖRING

Största delen av Ekobrottsmyndighetens verksamhet består av utredning och lagföring. Målet för arbetet är att de personer som har begått ekonomisk brottslighet ska utredas och lagföras på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Omkring var tredje förundersökning som inleds av åklagare vid Ekobrottsmyndigheten utreds vid Skatteverkets skattebrottsenhet (SBE). Utredningarna vid SBE håller regelmässigt hög kvalitet och skattebrottsutredarna är en viktig utredningsresurs för Ekobrottsmyndigheten.

Registrering av anmälningar och brottsmisstankar görs enligt Brottsförebyggande rådets anvisningar. En brottsmisstanke registreras när det finns en person som kan misstänktas för ett brott. Ett ärende kan avse flera misstänkta och flera brottsmisstankar.

Ärenden vid Ekobrottsmyndigheten delas in i tre huvudkategorier:

- **Mängdärenden:** ärenden som kan handläggas enligt standardiserade utredningsrutiner där den effektiva utredningstiden understiger åtta timmar och som normalt handläggs vid särskilda mängdbrottsfunktioner.

- **Projektärenden:** ärenden som kräver fler utredningsåtgärder än mängdbrottsärendena, men ändå är av sådan beskaffenhet att de i allt väsentligt kan handläggas i enlighet med förenklade utredningsrutiner, t.ex. ärenden som kräver förhör med fyra eller fem personer och där det kan vara aktuellt med husrannsakan eller frihetsberövanden.

- **Särskilt krävande ärenden:** ärenden som avser komplicerad brottslighet som är krävande att handlägga och därför normalt bör utredas av en utredningsgrupp under ledning av en åklagare, t.ex. ärenden med internationella kopplingar och hemliga tvångsmedel.

Ett mindre antal ärenden kategoriseras som övriga ärenden i redovisningen. Hit räknas bl.a. administrativa ärenden som upprättas vid förfrågningar om rättslig hjälp från utlandet.

Inkomna, avslutade och balanserade ärenden

Sammanfattande bedömning av resultatet:
Myndigheten har lyckats vända en flerårig utveckling av ökande ärendebalanser. Stora ansträngningar har gjorts för att avsluta fler projektärenden och särskilt krävande ärenden. Myndighetens befintliga ärendebalans och därav följande arbetsbelastning bedöms emellertid fortsatt vara hög.

Tabell 3. Antal inkomna ärenden, fördelat efter ärendetyp.

Ärendetyp	2019	2018	2017
Mängdärenden	4 118	6 643	3 897
Projektärenden	2 904	2 952	2 912
Särskilt krävande ärenden[2]	118	133	163
Övriga ärenden	272	231	132
Totalt	**7 412**	**9 959**	**7 104**

Källa: Cåsa

Under året har totalt 7 412 ärenden registrerats som inkomna till myndigheten. Det är en minskning med drygt 2 500 ärenden eller 26 procent jämfört med föregående år. En anmälan har gjorts beträffande cirka 3 800 bolag som inte lämnat in årsredovisning inom den lagstadgade tiden. Anmälan har diarieförts, men uppskattningsvis 2 500 av dessa ärenden hade vid årets utgång ännu inte registrerats i myndighetens ärendehanteringssystem (Cåbra). Ärenden avseende årsredovisningar betraktas regelmässigt som mängdärenden. Under 2017 och 2018 kom liknande anmälningar in som myndigheten hanterade som engångsföreteelser och i särskild prioriterad ordning. Mot bakgrund av att en anmälan på liknande sätt har kommit in även 2019 har myndigheten gjort en bedömning som har inneburit att en nedprioritering skett till förmån för allvarligare brottslighet. Ekobrottsmyndigheten har under hösten inlett ett utvecklingsarbete i samarbete med Bolagsverket avseende en mer ändamålsenlig digital hantering av anmälningar från Bolagsverket om försenade årsredovisningar. Den digitala ärendehanteringen bedöms underlätta betydligt, framför allt när det gäller registrering av ärenden. Om man tar hänsyn till de ärenden som ännu inte har registrerats, uppskattas myndighetens ärendeinflöde motsvara föregående års inflöde.

Tabell 4. Antal avslutade ärenden, fördelat efter ärendetyp.

Ärendetyp	2019	2018	2017
Mängdärenden	4 322	6 251	3 632
Projektärenden	2 956	2 875	2 859
Särskilt krävande ärenden	267	239	178
Övriga ärenden	252	234	140
Totalt	**7 797**	**9 599**	**6 809**

Källa: Cåsa

Nära 7 800 ärenden har avslutats, vilket är en minskning med 19 procent jämfört med föregående år. Antalet avslutade ärenden har emellertid överstigit inflödet (jämför tabell 3) med 385 ärenden. Detta innebär att myndigheten har minskat ärendebalansen under året. Särskilt betydelsefullt är att antalet avslutade projektärenden har ökat och under året överstigit antalet inkomna ärenden. Tidigare år har förhållandet varit det omvända och balansen av projektärenden har ökat under lång tid. Slutligen kan noteras att antalet avslutade särskilt krävande ärenden har ökat med 12 procent. Antalet avslutade särskilt krävande ärenden är en viktig indikator för volymerna av de ärenden som avser de allra grövsta och mest svårutredda ekonomiska brotten.

”Särskilt betydelsefull är balansminskningen för projektärenden och särskilt krävande ärenden.”

2. Statistiken för inkomna ärenden avser angiven ärendekategori för ärenden registrerade under året, vilket ger tillförlitliga resultat för volymerna av mängd- och projektärenden, men i mindre utsträckning för särskilt krävande ärenden. Orsaken är att särskilt krävande ärenden i många fall kategoriseras relativt lång tid efter registrering när det står klart att ärendet kräver mer resurser än vad som framgått inledningsvis. Av detta skäl är statistiken över antalet avslutade ärenden mer rättvisande än statistiken över inflödet när det gäller kategorin särskilt krävande ärenden.

Tabell 5. Antal ärenden i arbetsbalans,[3] fördelat efter ärendetyp.

Ärendetyp	2019	2018	2017
Mängdärenden	574	665	426
Projektärenden	1 912	1 962	1904
Särskilt krävande ärenden	244	285	324
Övriga ärenden	30	14	17
Totalt	**2 760**	**2 926**	**2 671**

Källa: Cåsa

Diagram 1. Utveckling av antal ärenden i arbetsbalans 2015–2019.

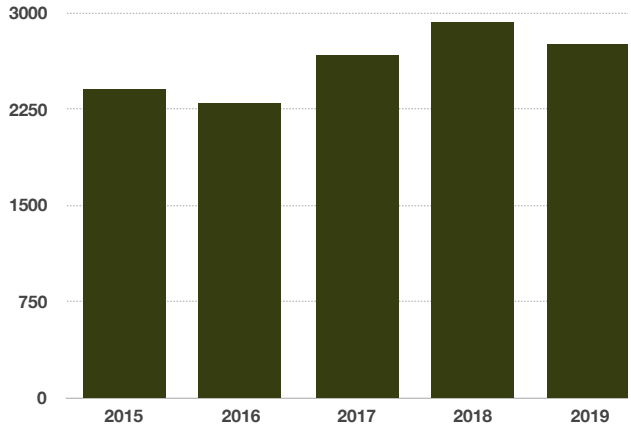

Antalet ärenden i arbetsbalans har minskat med 166 ärenden, en minskning med närmare 6 procent. Med arbetsbalans avses ärenden med ej slutgiltigt beslutade brottsmisstankar. Majoriteten av ärendena i arbetsbalansen består av pågående förundersökningar. Antalet ärenden i arbetsbalans har minskat för samtliga ärendekategorier, bortsett från ett fåtal ärenden i kategorin övrigt. Särskilt betydelsefull är balansminskningen för projektärenden och särskilt krävande ärenden. Arbetsbalansen för projektärenden har ökat under lång tid och det har varit en prioriterad fråga att vända denna utveckling. Det är också positivt att balanserna av särskilt krävande ärenden har minskat eftersom dessa ärenden är mycket resurskrävande.

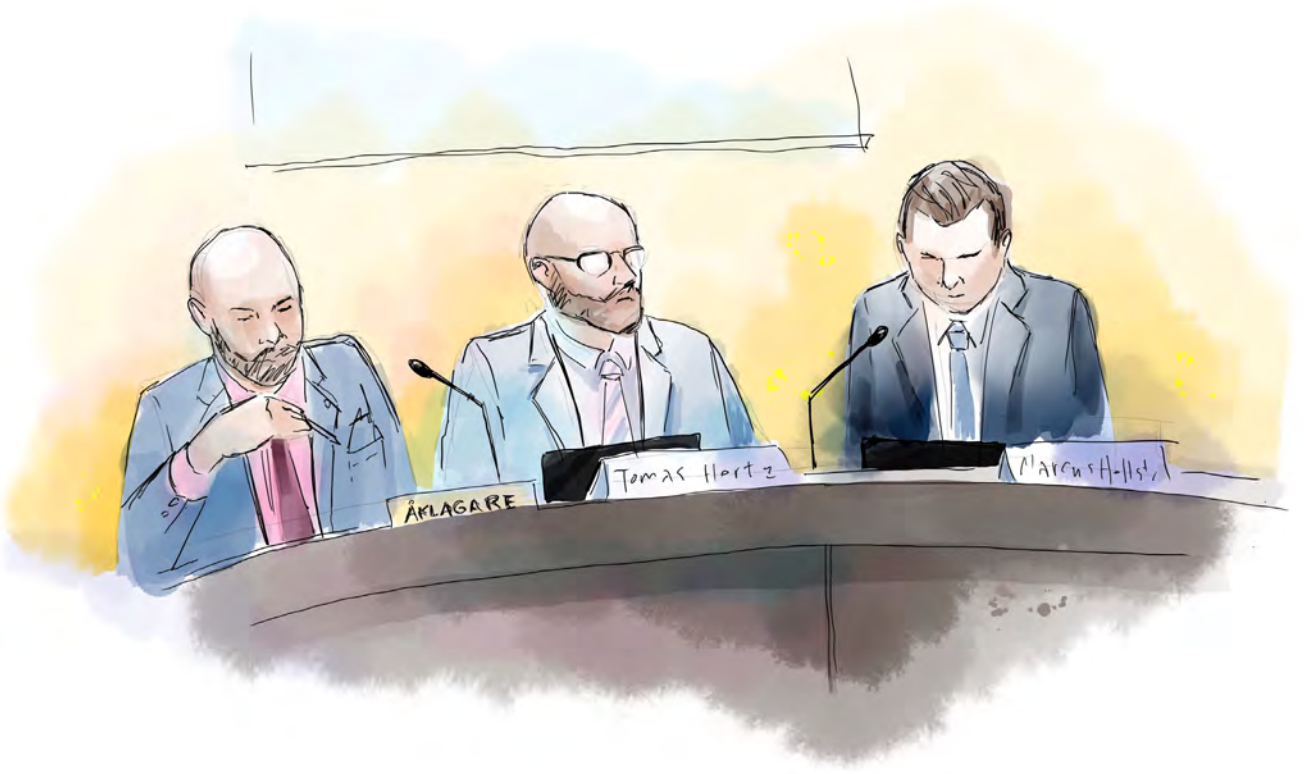

3. Arbetsbalansen avser ärenden under handläggning vid myndigheten. Ett ärende räknas till arbetsbalansen om minst en brottsmisstanke i ärendet hör till någon av kategorierna: förundersökning ej inledd, förundersökning pågår eller förundersökning redovisad.

Beslutade och lagförda misstänkta personer

Sammanfattande bedömning av resultatet:
Antalet lagförda personer har minskat men ligger alltjämt på en hög nivå 2019. Andelen lagförda personer är oförändrad.

Ekobrottsmyndigheten har fattat beslut avseende 10 948 misstänkta personer. Av dessa var 1 822 kvinnor (17 procent) och 8 753 män (80 procent). För 373 misstänkta personer (3 procent) saknas uppgift om kön.

Tabell 6. Antal beslutade misstänkta personer, fördelat efter kön.

Kön	2019	2018	2017
Kvinnor	1 822	2 198	1 749
Män	8 753	10 257	8 417
Okänt kön	373	565	450
Totalt	**10 948**	**13 020**	**10 616**

Källa: Cåsa

Antalet beslutade misstänkta personer har totalt minskat med drygt 2 000 personer, vilket motsvarar en minskning med 16 procent. Antalet beslutade misstänkta kvinnor har minskat med 17 procent och antalet beslutade misstänkta män har minskat med 15 procent. Antalet misstänkta med okänt kön har minskat med 192 personer (34 procent). Minskningen av antalet beslutade misstänkta personer beror på att färre ärenden har handlagts under året.

Tabell 7. Antal lagförda personer, fördelat efter kön.

Kön	2019	2018	2017
Kvinnor	310	383	266
Män	1 653	1 835	1 544
Totalt	**1 963**	**2 218**	**1 810**

Källa: Cåsa

Under året har 1 963 personer lagförts. Av dem var 310 kvinnor (16 procent) och 1 653 män (84 procent). Jämfört med 2018 har antalet lagförda personer minskat med totalt 255 personer, eller drygt 11 procent. Minskningen till trots är 1 963 lagförda personer alltjämt en relativt hög nivå för Ekobrottsmyndigheten. Jämförelsevis lagfördes drygt 1 800 personer 2017.

Tabell 8. Lagföringsandel misstänkta personer, fördelat efter kön i procent.

Kön	2019	2018	2017
Kvinnor	17 %	18 %	15 %
Män	19 %	19 %	19 %
Totalt	**18 %**	**18 %**	**17 %**

Källa: Cåsa

Lagföringsandelen beräknas som antalet lagförda personer dividerat med det totala antalet misstänkta personer för vilka beslut fattats om antingen avskrivning eller lagföring. Andelen lagförda personer totalt var oförändrat 18 procent. Skillnaden i lagföringsandel mellan misstänkta kvinnor och män var liten. För misstänkta kvinnor var lagföringsandelen 17 procent och för misstänkta män 19 procent.

Inkomna brottsmisstankar

Sammanfattande bedömning av resultatet:
Inflödet av brottsmisstankar har ökat. Ett betydande antal av brottsmisstankarna har avsett ett enskilt bedrägeriärende.

Tabell 9. Antal inkomna brottsmisstankar, fördelat efter kön.

Kön	2019	2018	2017
Kvinna	6 821	9 020	8 209
Man	43 871	38 841	39 559
Okänt kön	843	958	912
Totalt	**51 535**	**48 819**	**48 680**

Källa: Cåsa

Drygt 51 000 brottsmisstankar har kommit in till myndigheten, vilket är en ökning med 6 procent. Nedbrutet på kön skiljer sig utvecklingen åt. Antalet inkomna brottsmisstankar mot kvinnor har minskat med 24 procent, medan antalet inkomna brottsmisstankar mot män har ökat med 13 procent. Ökningen av brottsmisstankar mot män förklaras helt av ett enskilt ärende med drygt 11 000 brottsmisstankar mot fem män. Om detta ärende exkluderas har antalet inkomna brottsmisstankar minskat både mot kvinnor och män.

Tabell 10. Antal inkomna brottsmisstankar, fördelat efter brottstyp.

Brottstyp	2019	2018	2017
Skattebrott	17 168	20 895	22 364
Bokföringsbrott	19 267	21 030	18 635
Bedrägeri och förskingring	12 740	2 067	2 285
Osann utsaga och förfalskning	294	469	571
Brott mot aktiebolagslagen	623	653	528
Marknadsmissbruk	259	452	549
Penningtvättsbrott	910	716	897
Bidragsbrott	19	2 319	2 251
Tullbrott	41	18	427
Övriga brott	214	200	173
Totalt	**51 535**	**48 819**	**48 680**

Källa: Cåsa

Diagram 2. Fördelning efter brottstyp, inkomna brottsmisstankar 2019.

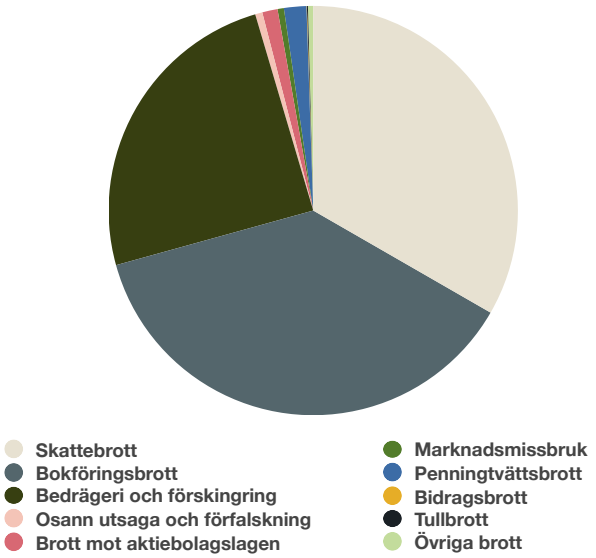

*Brottstyperna redovisas även i tabell 10.

I tabell 10 redovisas inflödet av brottsmisstankar fördelat på brottskategori. Majoriteten, 71 procent, av de inkomna brottsmisstankarna har avsett skattebrott och bokföringsbrott. Inflödet av skattebrott har minskat på grund av färre anmälningar från Skatteverket. Inflödet av bokföringsbrott har minskat på grund av att färre anmälningar om försenade årsredovisningar har registrerats. En väsentlig ökning av inflödet kan noteras i kategorin bedrägeri och förskingring. Ökningen förklaras av ett enskilt ärende med över 11 000 brottsmisstankar avseende grovt bedrägeri. Antalet inkomna brottsmisstankar om bidragsbrott har minskat betydligt, men minskningen är marginell räknat i ärenden[4]. Inflödet av penningtvättsbrott har ökat, räknat både som brottsmisstankar och antal ärenden. Antalet inkomna brottsmisstankar avseende brott mot penningtvättslagen har ökat med 27 procent och antalet ärenden har ökat med närmare 40 procent[5].

Minskningen av antalet inkomna brottsmisstankar avseende marknadsmissbruk är först och främst hänförlig till tidigare avkriminalisering av vissa gärningar[6] i kombination med ett utökat samarbete mellan Ekobrottsmyndigheten och Finansinspektionen.

4. Antalet ärenden avseende bidragsbrott har minskat från 9 år 2018 till 7 år 2019.
5. Antalet ärenden avseende penningtvätt har ökat från 173 år 2018 till 242 år 2019.
6. Ny lagstiftning om marknadsmissbruk trädde i kraft 2017. En avkriminalisering har skett av sådana gärningar som tidigare betraktades som ringa eller oaktsamma brott. Finansinspektion hanterar numera dessa ärenden och beslutar om sanktioner, medan Ekobrottsmyndigheten hanterar misstankar om brott.

Beslutade brottsmisstankar

Sammanfattande bedömning av resultatet:
Antalet beslutade brottsmisstankar har ökat. Antalet beslut att inte inleda förundersökning har minskat. Det innebär att antalet inledda förundersökningar har ökat.

Tabell 11. Antal beslutade brottsmisstankar, fördelat efter kön.

Kön	2019	2018	2017
Kvinna	6 948	8 981	7 092
Man	47 488	39 543	38 913
Okänt kön	1 130	930	929
Totalt	**55 566**	**49 454**	**46 934**

Källa: Cåsa

Antalet beslutade brottsmisstankar har totalt ökat med 12 procent. Antalet beslutade brottsmisstankar mot kvinnor har minskat med 23 procent och antalet beslutade brottsmisstankar mot män har ökat med 20 procent. Ökningen av brottsmisstankar mot män förklaras helt av ett enskilt ärende med drygt 11 000 brottsmisstankar mot fem män. Exkluderat detta ärende har antalet beslutade brottsmisstankar minskat både mot kvinnor och män.

Tabell 12. Antal beslutade brottsmisstankar, fördelat efter beslutstyp.

Beslutstyp	2019	2018	2017
Förundersökning inleds ej, förundersökningsbegränsning	8 538	9 913	8 824
Förundersökning inleds ej, övriga skäl	7 324	8 936	7 293
Summa förundersökning inleds inte	**15 862**	**18 849**	**16 117**
Förundersökning läggs ned, förundersökningsbegränsning	4 760	4 968	4 691
Förundersökning läggs ned, övriga skäl	14 911	14 327	14 464
Summa förundersökning läggs ned	**19 671**	**19 295**	**19 155**
Åtal väcks ej, bristande bevisning	500	348	445
Åtal väcks ej, övriga skäl	176	206	308
Summa åtal väcks ej	**676**	**554**	**753**
Strafföreläggande	1 570	1 474	1 375
Åtalsunderlåtelse	11	33	39
Åtal	16 289	7 269	8 020
Summa lagföringsbeslut	**17 870**	**8 776**	**9 434**
Brottsmisstanken avslutas	1 446	1 935	1 450
Övriga beslut	41	45	25
Summa administrativa beslut [7]	**1 487**	**1 980**	**1 475**
Totalt	**55 566**	**49 454**	**46 934**

Källa: Cåsa

I tabell 12 redovisas antalet beslutade brottsmisstankar fördelat på beslutstyp. Antalet brottsmisstankar med beslut att inte inleda förundersökning har minskat med 16 procent. Det innebär att förundersökning har inletts på fler brottsmisstankar. Antalet brottsmisstankar med lagföringsbeslut har ökat väsentligt. Framförallt har antalet brottsmisstankar med åtalsbeslut ökat, med motsvarande 124 procent. Ökningen beror på att åtalsbeslut har fattats för drygt 11 000 brottsmisstankar i ett omfattande bedrägeriärende.

Lagförda brottsmisstankar

Sammanfattande bedömning av resultatet:
Antalet och andelen lagförda brottsmisstankar har ökat väsentligt. Ökningen beror i sin helhet på att ett stort antal brottsmisstankar har åtalats i ett omfattande bedrägeriärende.

Tabell 13. Antal lagförda brottsmisstankar, fördelat efter kön.

Kön	2019	2018	2017
Kvinnor	753	1 918	1 117
Män	17 117	6 858	8 317
Totalt	**17 870**	**8 776**	**9 434**

Källa: Cåsa

Antalet lagförda brottsmisstankar har ökat med drygt 100 procent. Ökningen beror helt på att över 11 000 brottsmisstankar har åtalats i ett omfattande bedrägeriärende under året. Åtalet har avsett fem misstänkta män och förklarar varför brottsmisstankar mot män ökat kraftigt i statistiken. För kvinnor har antalet och andelen lagförda brottsmisstankar minskat.

7. Administrativa beslut består till större delen av korrigering av felaktiga registreringar.

Tabell 14. Lagföringsandel brottsmisstankar, fördelat efter kön i procent.

Kön	2019	2018	2017
Kvinnor	11 %	23 %	16 %
Män	37 %	18 %	22 %
Totalt	**33 %**	**18 %**	**21 %**

Källa: Cåsa

Det stora antalet lagförda brottsmisstankar har resulterat i en lagföringsandel på totalt 33 procent. Andelen lagförda brottsmisstankar mot kvinnor är 11 procent, medan andelen lagförda brottsmisstankar mot män är 37 procent. Av tabell 12 framgår att lagföringsandelen för brottsmisstankar fördelat på kön varierar relativt mycket från år till år.

Genomströmningstid och balansålder

Sammanfattande bedömning av resultatet:
Ekobrottsmyndigheten bedömer att det prioriterade arbetet som bedrivits för att minska arbetsbalansens ålder har varit mycket framgångsrikt. Det har resulterat i att den genomsnittliga åldern för brottsmisstankar i arbetsbalans har minskat från 378 till 330 dagar. Detta är en avsevärd minskning givet att samtliga pågående brottsmisstankar vid myndigheten ingår i måttet.

Tabell 15. Genomströmningstid brottsmisstankar från anmälan till beslut[8] , medelvärde i dagar.

Ärendetyp	2019	2018	2017
Mängdärenden	80	104	51
Projektärenden	247	228	211
Särskilt krävande ärenden	297	355	581
Övriga ärenden	96	163	503
Totalt	**234**	**228**	**271**

Källa: Cåsa

Genomströmningstiden från anmälan till beslut har ökat med totalt sex dagar i genomsnitt för de brottsmisstankar som beslutats under året. Det är genomströmningstiden för beslutade brottsmisstankar i projektärenden som har ökat, vilket är en effekt av att myndigheten har fokuserat på att fatta beslut i äldre projektärenden. När ett äldre ärende beslutas ökar medelvärdet för genomströmningstiden.

Tabell 16. Ålder för brottsmisstankar i arbetsbalans[9], medelvärde i dagar.

Ärendetyp	2019	2018	2017
Mängdärenden	135	182	98
Projektärenden	253	287	274
Särskilt krävande ärenden	510	530	406
Övriga ärenden	183	390	349
Totalt	**330**	**378**	**319**

Källa: Cåsa

Genomströmningstiden fastställs först när beslut fattas avseende en brottsmisstanke. Brottsmisstankar som ännu inte är beslutade, dvs. ligger i arbetsbalans, mäts också. Under året har stora ansträngningar gjorts för att minska arbetsbalansens ålder, genom att prioritera handläggningen av äldre ärenden. Arbetet har gett mycket goda resultat. Den genomsnittliga åldern för brottsmisstankar i arbetsbalans har minskat från 378 till 330 dagar, en minskning med totalt 48 dagar. Detta är en avsevärd minskning givet att måttet avser genomsnittsåldern för myndighetens totala balans av pågående brottsmisstankar.

8. En brottsmisstanke räknas som beslutad efter att en åklagare har fattat beslut att lagföra, skriva av eller på annat sätt avsluta en brottsmisstanke i ett ärende.
9. Till arbetsbalansen räknas brottsmisstankar i kategorierna: förundersökning ej inledd, förundersökning pågår eller förundersökning redovisad.

Omkring var tredje förundersökning som inleds av åklagare vid Ekobrottsmyndigheten utreds vid Skatteverkets skattebrottsenhet (SBE). Ekobrottsmyndigheten analyserar löpande handläggningstiderna både för dessa ärenden och de som utreds vid Ekobrottsmyndigheten. Myndigheten kan konstatera att handläggningstiderna fram till 2019 har ökat både för ärenden som utreds vid Ekobrottsmyndigheten och vid skattebrottsenheten. Minskningen som har uppmätts under 2019 har emellertid i huvudsak ägt rum för de ärenden som utreds vid Ekobrottsmyndigheten. Myndigheterna har en löpande dialog kring prioriteringen av resurser och samverkansåtgärder i syfte att uppnå ett mer enhetligt resultat, oberoende av utredningsresursens placering.

Häktningar och restriktioner

Enligt 10 § i förordningen med instruktion för Ekobrottsmyndigheten ska myndigheten varje år redovisa uppgifter om tillämpningen av reglerna om häktning och restriktioner, varvid uppgifter som avser häktade personer i åldersgrupperna 15–17 år och 18–20 år ska redovisas särskilt.

Häktningar och restriktioner

Tabell 17. Avslutade häktningar och restriktioner.

Antal dagar i häkte	Mått	2019	2018	2017
1-20	Antal häktade personer	13	22	20
	Varav med restriktioner	7	14	12
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	13	13	10
21–40	Antal häktade personer	15	16	18
	Varav med restriktioner	15	12	15
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	28	29	29
41–60	Antal häktade personer	3	13	6
	Varav med restriktioner	1	13	6
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	49	52	43
61–80	Antal häktade personer	9	2	3
	Varav med restriktioner	9	1	3
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	70	64	56
81–100	Antal häktade personer	3	4	10
	Varav med restriktioner	3	4	10
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	89	78	75
101–200	Antal häktade personer	8	8	9
	Varav med restriktioner	6	8	8
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	85	92	104
201–300	Antal häktade personer	4	3	9
	Varav med restriktioner	4	3	9
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	203	217	221
301–400	Antal häktade personer	2	2	1
	Varav med restriktioner	2	2	1
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	150	321	166
401–500	Antal häktade personer	1	-	1
	Varav med restriktioner	1	-	1
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	428	-	185
501–600	Antal häktade personer	1	-	-
	Varav med restriktioner	1	-	-
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	366	-	-
601–700	Antal häktade personer	-	-	-
	Varav med restriktioner	-	-	-
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	-	-	-
701–800	Antal häktade personer	-	-	2
	Varav med restriktioner	-	-	2
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	-	-	206
>800	Antal häktade personer	-	-	-
	Varav med restriktioner	-	-	-
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	-	-	-
Totalt	**Antal häktade personer**	**59**	**70**	**79**
	Varav med restriktioner	**49**	**57**	**67**
	Genomsnittligt antal dagar med restriktioner	**79**	**64**	**79**

Källa: Cåbra

Totalt har 59 häktningar avslutats, varav 49 personer har haft restriktioner. Den yngsta häktade personen har varit 26 år vid häktningstillfället. Den genomsnittliga häktningstiden för samtliga häktade har varit 92 dagar och genomsnittlig tid med restriktioner 79 dagar. Den längsta häktningstiden har varit 589 dagar och den längsta tiden med restriktioner 428 dagar.

Fem av de häktade var kvinnor, varav tre har haft restriktioner. Häktningstiden för kvinnor har varit 73 dagar i genomsnitt och den längsta häktningstiden har varit 155 dagar. Den genomsnittliga tiden med restriktioner för kvinnor har varit 75 dagar och den längsta tiden 141 dagar.

54 av de häktade var män, varav 46 med restriktioner. Häktningstiden för män var 94 dagar i genomsnitt och den längsta häktningstiden var 589 dagar. Den genomsnittliga tiden med restriktioner för män var 79 dagar och den längsta tiden var 428 dagar.

Tillgångsinriktad brottsbekämpning

Enligt 2 § förordningen med instruktion för Ekobrottsmyndigheten är myndighetens uppdrag bl.a. att arbeta för att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet.

Sammanfattande bedömning av resultatet:
Ekobrottsmyndigheten har de senaste åren arbetat för att öka myndighetens förmåga att återföra brottsvinster. Myndighetens regelbundna rapportering av brottsutbyte visar i flera avseenden på goda resultat av detta arbete. Det sammanlagda värdet av yrkade belopp i myndighetens stämningsansökningar har ökat med 48 procent jämfört med föregående år.

Ekobrottsmyndigheten har de senaste åren arbetat för att öka myndighetens förmåga att återföra brottsvinster. Myndighetens regelbundna rapportering av brottsutbyte visar på goda resultat av detta arbete. Ekobrottsmyndigheten tog i samverkan med Åklagarmyndigheten 2017 fram en handbok (Dnr. EBM2017-135) som beskriver åklagarens rättsliga möjligheter och metoder för att angripa, utreda och säkra tillgångar och vinning av brott.[10] Handboken och myndighetens övriga metodstöd har bidragit till en större medvetenhet bland åklagare och utredande personal, vilket har resulterat i en positiv utveckling när det gäller återförande av brottsutbyte. Arbetet för att begränsa vinster av brott och brottslig verksamhet intar i dag en naturlig och viktig del i förundersökningen. Tillgångsutredningar görs i större utsträckning än tidigare och inför användning av tvångsmedel och vid tillslag övervägs alltid brottsutbytesfrågan. I de större brottsutredningarna sker regelmässigt en samverkan med andra myndigheter, såsom Kronofogdemyndigheten och Skatteverket.

”Det sammanlagda värdet av yrkande belopp i myndighetens stämningsansökningar har ökat med 48 procent.”

Företagsbot är ett tillvägagångssätt att komma åt brottsvinster och utgör ett väsentligt instrument inom ramen för myndighetens brottsutbytesarbete. I samband med tidigare granskningar har framkommit att reglerna om företagsbot inte har tillämpats enhetligt inom myndigheten. Det har också noterats att tillämpningen i domstol varierar.

Mot bakgrund härav har Ekobrottsmyndigheten tidigare tagit fram en promemoria (ARF 2014:4 reviderad i april 2019) på området som har uppdaterats under året. Myndighetens efterföljande granskningar har genomförts i syfte att följa upp hur företagsbot tillämpas av såväl åklagare som domstol. Efter den senaste domsgranskningen såvitt gäller företagsbot[11] kan konstateras att grunden för företagsbot ofta är bokföringsbrott bestående i försenad eller utebliven årsredovisning i aktiebolag. Färre sådana ärenden har handlagts, vilket har lett till en minskning av antalet yrkanden om före-

10. Brottsutbyte, förvar och kvarstad – metoder för att angripa, utreda och säkra tillgångar och vinning av brott. Ekobrottsmyndighetens och Åklagarmyndighetens handbok 2017.
11. Rapport från Överåklagarens kansli – Granskning av domar där företagsbot prövats, mars 2019.

tagsbot. Antalet yrkanden om företagsbot har uppgått till 250, vilket kan jämföras med 303 under 2018 och 281 under 2017.

Utvidgat förverkande är ytterligare ett tillvägagångssätt att angripa brottsvinster. Antalet yrkanden om utvidgat förverkande inom Ekobrottsmyndigheten är förhållandevis lågt i förhållande till antalet åtal som innehåller förverkandeutlösande brott. Mot bakgrund av det har myndigheten tagit fram en rapport om utvidgat förverkande (EBM2018-992). Rapporten innehåller bl.a. en genomgång av domar för perioden januari 2016 till juni 2019 rörande utvidgat förverkande liksom en redogörelse för den rättsliga regleringen på området. Rapporten och frågor om utvidgat förverkande har processats i olika sammanhang inom myndigheten i syfte att öka antalet yrkanden om utvidgat förverkande.

För att öka kunskapen och därmed möjligheten att återta brottsutbyte i bl.a. penningtvättsutredningar har en utbildning om återförande av brottsutbyte hållit för myndighetens medarbetare inom den operativa verksamheten. Frågor om brottsutbyte har behandlats på ett seminarium om penningtvätt som Ekobrottsmyndigheten arrangerade tillsammans med Skatteverket och Åklagarmyndigheten.

Inom ramen för myndighetens arbete med att begränsa vinster av brott och brottslig verksamhet finns ett nätverk inom brottsutbyte. Nätverket utgör ett stöd för myndighetens operativa verksamhet. Nätverkets möten har bidragit till ett kontinuerligt kunskaps- och erfarenhetsutbyte på området.

Spåra och säkra tillgångar på egen hand och i samverkan med andra myndigheter

Ekobrottsmyndigheten arbetar aktivt med att spåra och säkra tillgångar som kan misstänkas härröra från brottslig verksamhet. Det rör sig om att spåra och säkra tillgångar under förundersökning för senare yrkanden i åtal, men också att samverka med andra myndigheter som kan ha fordringar på den misstänkte. Ekobrottsmyndigheten har i ärenden under året fattat beslut om förvar, beslag och penningbeslag samt framställt yrkanden om kvarstad av tillgångar till ett sammanlagt värde om drygt 78 miljoner kronor. Utöver detta har Ekobrottsmyndigheten lämnat uppgifter till bl.a. Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och konkursförvaltare om påträffade tillgångar till ett värde av drygt 94 miljoner kronor.

Tillgångsinriktade yrkanden vid åtal

Tabell 18. Antal framställda tillgångsinriktade yrkanden vid åtal.

Typ av yrkande	2019	2018	2017
Skadestånd	14	12	24
Företagsbot	250	303	281
Förverkande	8	12	40
Utvidgat förverkande	1	8	5
Totalt	**273**	**335**	**350**

Källa: Manuell redovisning Ekobrottsmyndigheten

Antalet framställda tillgångsinriktade yrkanden har totalt minskat med drygt 18 procent. Huvuddelen av minskningen utgörs av färre yrkanden om företagsbot, vilket beror på färre handlagda ärenden avseende försenade årsredovisningar. Majoriteten av myndighetens yrkanden om företagsbot förekommer i sådana ärenden.

Tabell 19. Belopp (tkr) i framställda tillgångsinriktade yrkanden.

Typ av yrkande	2019	2018	2017
Skadestånd	65 031	19 528	50 086
Företagsbot	57 282	44 805	49 531
Förverkande	15 174	27 937	11 482
Utvidgat förverkande	29 739	20 448	17 543
Totalt	**167 225**	**112 718**	**128 642**

Källa: Manuell redovisning Ekobrottsmyndigheten

Diagram 3. Utveckling belopp (tkr) i framställda tillgångsinriktade yrkanden 2015–2019.

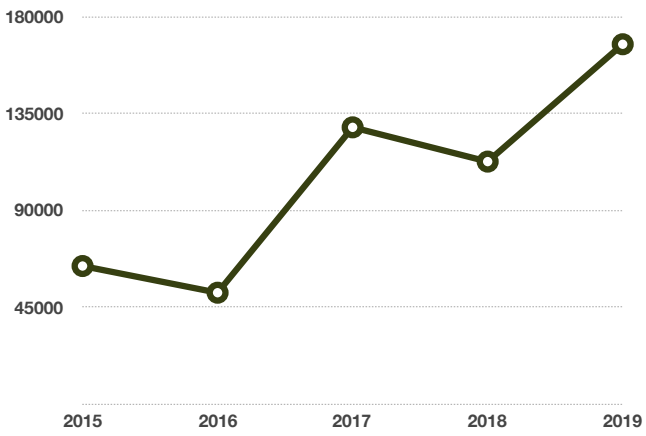

Totalt har yrkanden till ett belopp om drygt 167 miljoner kronor framställts i domstol under året. Det är en ökning med 55 miljoner kronor, eller 48 procent. Sammanfattningsvis har alltså antalet yrkanden minskat något, men de yrkade beloppen har ökat väsentligt.

Bifallna tillgångsinriktade yrkanden i tingsrättsdomar

Tabell 20. Antal bifallna tillgångsinriktade yrkanden i domstol.

Typ av yrkande	2019	2018	2017
Skadestånd	4	12	57
Företagsbot	162	136	43
Förverkande	6	6	17
Utvidgat förverkande	2	7	1
Totalt	**174**	**161**	**118**

Källa: Manuell redovisning Ekobrottsmyndigheten

Antalet i domstol bifallna tillgångsinriktade yrkanden har ökat med drygt 8 procent. Det är antalet bifallna yrkanden om företagsbot som står för ökningen.

Tabell 21. Belopp (tkr) i bifallna tillgångsinriktade yrkanden.

Typ av yrkande	2019	2018	2017
Skadestånd	15 131	72 759	15 367
Företagsbot	12 324	15 787	4 910
Förverkande	4 915	4 976	10 701
Utvidgat förverkande	345	14 835	900
Totalt	**32 716**	**108 357**	**31 878**

Källa: Manuell redovisning Ekobrottsmyndigheten

Beloppen i bifallna tillgångsinriktade yrkanden har minskat jämfört med 2018, men ligger något över 2017 års nivå. Det bör framhållas att 2018 års höga belopp främst berodde på ett begränsat antal mycket höga skadeståndsyrkanden.

Styckkostnad per ärendeslag, verksamhetsområde utredning och lagföring

Enligt 3 kap. 1 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska antalet och styckkostnaden redovisas för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden.

Kostnaden för verksamhetsområde utredning och lagföring tas sedan 2017 fram med hjälp av myndighetens ekonomisystem. I kostnaden ingår kringkostnader för bl.a. central administration, lokaler och it. Kostnaden redovisas fördelat på tre ärendeslag, som avser de ärendekategorier inom vilka flertalet brottmålsärenden klassificeras. I ekonomisystemet redovisas kostnaden separat för mängdbrottshandläggningen. Resterande kostnad fördelas på projektärenden respektive särskilt krävande ärenden genom att en tidredovisning genomförts under oktober månad. Tidigare år har tidredovisningen ägt rum under september månad. Myndigheten kan inte se att bytet av redovisningsmånad skulle ha påverkat utfallet på något sätt, men förändringen bör ändå tas i beaktande vid jämförelser med tidigare år. Ett fel har upptäckts i samband med beräkningen av kostnadsfördelningen mellan projekt- och särskilt krävande ärenden 2018. Konsekvensen av felet blev att kostnaden för särskilt krävande ärenden överskattades samtidigt som kostnaden för projektärenden underskattades. 2018 års felaktiga resultat har justerats i Årsredovisning 2019. Slutligen har samtliga kostnader för 2018 och 2017 i tabell 22 och 23 justerats i enlighet med att kostnaden för bidragsfinansierad verksamhet fördelas direkt på den verksamhet som bidraget avser. Bidragsfinansierad verksamhet utgör en mindre del av myndighetens totala kostnad och förändringarna är små.

Tabell 22. Kostnad (tkr) per ärendeslag, verksamhetsområde utredning och lagföring.

Ärendeslag	2019	2018	2017
Mängdärenden	30 826	36 050	44 413
Projektärenden	340 990	324 389	297 695
Särskilt krävande ärenden	248 362	245 922	249 538
Totalt	**620 178**	**606 361**	**591 646**

Källa: Agresso och tidredovisning oktober.

Diagram 4. Kostnad per ärendeslag 2019, verksamhetsområde utredning och lagföring.

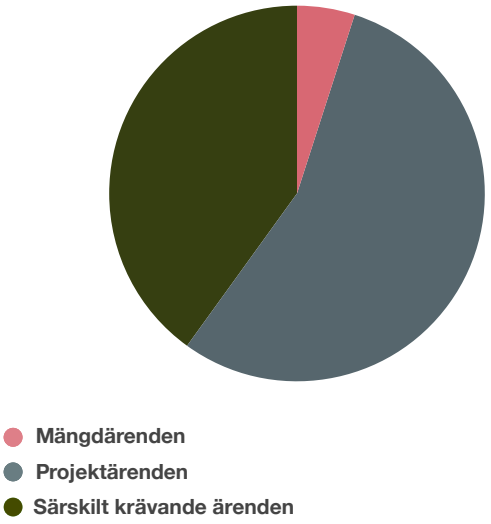

Verksamhetsområde utredning och lagföring står för cirka 90 procent av myndighetens totala kostnader. Kostnaden för verksamhetsområde utredning och lagföring har totalt ökat med 13,8 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 2,3 procent. Kostnaden för mängdärenden har minskat med 5,2 miljoner kronor, medan kostnaden för projektärenden har ökat med 16,6 miljoner kronor. Kostnaden för särskilt krävande ärenden har ökat med 2,4 miljoner kronor.

Tabell 23. Styckkostnad (tkr) per ärendeslag, verksamhetsområde utredning och lagföring.

Ärendeslag	2019	2018	2017
Mängdärenden	3,0	3,1	4,6
Projektärenden	10,8	12,5	11,7
Särskilt krävande ärenden	15,6	21,4	21,6
Totalt	**11,2**	**12,3**	**12,6**

Källa: Agresso, tidredovisning oktober och Cåsa.

Myndigheten har valt att använda beslutade brottsmisstankar som enhet vid beräkningen av styckkostnad för verksamhetsområde utredning och lagföring. Volymen beslutade brottsmisstankar innefattar hela det arbetsmaterial som, i olika skeden och på olika sätt, har granskats och bedömts av myndigheten under året. Den genomsnittliga kostnaden för samtliga beslutade brottsmisstankar har minskat till 11 200 kronor per brottsmisstanke. Kostnaden för beslutade brottsmisstankar har minskat till 3 000 kronor per brottsmisstanke i mängdärenden och till 10 800 kronor per brottsmisstanke i projektärenden. I särskilt krävande ärenden har kostnaden minskat till 15 600 kronor per beslutad brottsmisstanke. Sammantaget har antalet beslutade brottsmisstankar ökat mer än kostnaderna, med fallande styckkostnader som följd.

BROTTSFÖREBYGGANDE VERKSAMHET

Enligt 4 § förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten har myndigheten i uppdrag att bedriva brottsförebyggande arbete som avser ekonomisk brottslighet. Arbetet bedrivs på nationell och regional nivå och spänner över olika branscher, brottstyper och brottsfenomen.

Ny brottsförebyggande strategi

Ekobrottsmyndigheten har tagit fram en ny brottsförebyggande strategi (Dnr. EBM2019-774) som utgår från de strategiska målsättningarna i regeringens nationella brottsförebyggande program Tillsammans mot brott (Skr. 2016/17:126). Strategiarbetet har genomförts med stöd av Brottsförebyggande rådet. Det brottsförebyggande arbetet är i enlighet med myndighetens uppdrag i huvudsak inriktat på samverkan med andra myndigheter, kommuner, näringsliv och organisationer som har möjlighet att vidta brottsförebyggande åtgärder inom sina respektive tillsyns- och kontrolluppdrag.

Kunskapsspridning genom utbildningar, föreläsningar och seminarier

Ekobrottsmyndigheten har bidragit med information och kunskap genom ett åttiotal utbildningar och seminarier under året. Myndigheten har bl.a. genomfört föreläsningar och seminarier om penningtvätt, bedrägerier och brott i samband med upphandling för myndigheter och näringsliv. Medarbetare deltar även regelbundet som experter i seminarier och paneldiskussioner som arrangerats av andra. Exempelvis har Ekobrottsmyndigheten medverkat i fyra seminarier i Almedalen och ett webbinarium som arrangerades av Brottsförebyggande rådet riktat mot Sveriges kommuner på temat

hur vi med hjälp av tillsyn kan förebygga ekonomisk brottslighet.

Ur ett brottsförebyggande perspektiv är det prioriterat att identifiera lagstiftningsåtgärder som förhindrar eller försvårar ekonomisk brottslighet. Sekretess mellan myndigheter har identifierats som ett hinder för att förebygga brott. Stora branschgruppen är en samverkansgrupp som består av representanter från arbetstagar- och arbetsgivareorganisationer, bransch- och intresseorganisationer samt myndigheter. Inom ramen för den har Ekobrottsmyndigheten bl.a. arrangerat ett seminarium avseende lättnader i sekretesslagstiftningen riktat främst till riksdagsledamöter och andra beslutsfattare.

Utbildningsinsats för att identifiera fusk och svartarbete i byggbranschen

Ekobrottsmyndigheten har fortsatt arbetet med att stärka allmännyttiga bostadsföretags möjligheter att identifiera fusk och svartarbete inom byggbranschen genom utbildningsinsatser. Insatserna har bl.a. resulterat i nya kontrollfunktioner vid upphandlingar och utvecklade rutiner vid arbetsplatskontroller.

Myndighetsgemensamt arbete

Ekobrottsmyndigheten har tillsammans med Brottsförebyggande rådet påbörjat ett projekt för att öka kunskapen om brottsförebyggande metoder mot ekonomisk brottslighet. Projektet kommer att pågå under två år. Myndigheterna har även tillsammans påbörjat uppbyggnad av en nationell stöd- och samverkansstruktur med bl.a. Bolagsverket, Skatteverket och Tullverket.

För att stärka förmågan att upptäcka och förebygga brott mot välfärdssystemet har en dialog inletts med Försäkringskassan.

Insatser för att motverka illegala trafikskolor

Illegala körskolor utgör ett stort problem eftersom de snedvrider konkurrensen på marknaden, minskar statens skatteintäkter och riskerar att försämra trafiksäkerheten. Ekobrottsmyndigheten har sedan flera år tillbaka samverkat med Transportstyrelsen, Trafikverket, Skatteverket och Polismyndigheten för att få till mer effektiva gemensamma insatser mot illegala trafikutbildningar.

Samverkansgruppen har tagit initiativ till flera ändringar vad gäller brottsförebyggande rutiner och föreskrifter avseende förarprov och teoriprov. Gruppen har även fört fram behov av brottsförebyggande lagändringar till regeringen, vilket har bidragit till regeringsuppdraget Uppdrag att föreslå åtgärder mot fusk vid förarprov och illegal utbildningsverksamhet (2019/02363/TM).

Tabell 24. Kostnad (tkr), verksamhetsområde brottsförebyggande arbete.

År	2019	2018	2017
Kostnad	7 163	9 173	13 252

Källa: Agresso

Kostnaden avser brottsförebyggande insatser som genomförs av den brottsförebyggande organisationen på central och regional nivå. Jämfört med föregående år har kostnaden minskat bl.a. till följd av att flera regionala handläggartjänster har varit vakanta under året. Kostnaden för brottsförebyggande arbete tas sedan 2017 fram med hjälp av myndighetens ekonomisystem. I kostnaden ingår kringkostnader för bland annat central administration, lokaler och it. Styckkostnaden redovisas inte för det brottsförebyggande arbetet. Verksamheten är övervägande kvalitativ till sin karaktär och därmed mindre lämplig att mäta i kvantitativa termer. Kostnaderna för 2018 och 2017 har justerats i enlighet med att bidragsfinansierad verksamhet redovisas direkt på den verksamhet som bidraget avser. Bidragsfinansierad verksamhet utgör en mindre del av myndighetens totala kostnad och förändringarna är små. En översyn av organisationen för det brottsförebyggande arbetet har pågått under året. Utöver detta bedrivs brottsförebyggande arbete inom ramen för såväl underrättelseverksamheten som utredning och lagföring, som inte omfattas av denna kostnadsredovisning.

UNDERRÄTTELSEVERKSAMHET

Underrättelseverksamhetens uppdrag är att samla, bearbeta och analysera information i syfte att bygga kunskap om kriminella aktörer och brottsliga fenomen inom ramen för Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde. Under året har ett fortsatt fokus legat på grov ekonomisk brottslighet samt på att öka förmågan att upptäcka, förebygga och förhindra främst penningtvätt, momsbedrägerier (MTIC) och punktskattebrott. Myndighetens underrättelseinsatser har bl.a. resulterat i att flera stora ärenden har anmälts och utretts inom myndigheten.

Under året har underrättelseverksamheten även tagit fram underlag och analyser som stöd till myndighetens ledning och andra delar av verksamheten, bl.a. myndighetens brottsförebyggande arbete.

Underrättelseverksamheten har under året hanterat drygt 8 200 underrättelseuppslag, vilket är en ökning med 90 procent jämfört med 2018 och cirka 150 procent jämfört med 2017. Ökningen kan härledas till flera samverkande faktorer. Fokus har legat på att skapa en ökad underrättelseförmåga inom brottsområdena penningtvätt, momsbedrägerier (MTIC) och punktskattebrott. Detta arbete har varit framgångsrikt och är en starkt bidragande orsak till ökningen av underättelseuppslag. En viktig del hänför sig till en ökad samverkan. Samtidigt har koordineringen gentemot Polismyndighetens underrättelseverksamhet förbättrats, vilket har bidragit till ett ökat informationsflöde. Från underrättelseverksamheten har 156 ärenden överlämnats till utredningsverksamheten, jämfört med 44 ärenden 2018 och 90 2017. 246 ärenden har överlämnats för olika administrativa åtgärder, jämfört med 50 ärenden 2018 och 7 2017. Exempel på administrativa åtgärder där underrättelseverksamheten har bidragit med underlag är Ekobrottsmyndighetens rapporter till Kronofogdemyndigheten och Skatteverket i syfte att försätta misstänkta målvaktsbolag i konkurs, samt revisioner inom Skatteverkets fiskala verksamhet.

Underrättelseverksamheten har under året bytt tekniskt system för sin deskverksamhet och den administrativa hanteringen av inflödet har koncentrerats från fem till tre verksamhetsorter. Därmed har verksamheten kunnat effektiviseras genom att resurser frigjorts och sårbarheten minskat.

Underrättelseverksamheten utgör en viktig del i myndighetens medverkan i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Myndigheten har deltagit i cirka hälften av insatserna genom att delta i regionala eller nationella underrättelsecentrum.

Samverkan sker även i andra sammanhang och fortsätter att vara en framgångsfaktor som har resulterat i såväl förundersökningar som administrativa åtgärder inom andra myndigheter. Särskilt viktig är samverkan med finanspolisen vid Polismyndigheten och Skatteverkets skattebrottsenhet på såväl operativ som strategisk nivå. Samverkan sker även bilateralt med övriga brottsbekämpande myndigheter som Tullverket och Säkerhetspolisen. Andra icke brottsbekämpande myndigheter utgör också viktiga samverkansparter och inom ramen för denna typ av samarbeten har lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet använts i en högre grad än tidigare, vilket bedöms vara en bidragande faktor till ökningen av underrättelseuppslag.

”Fokus har legat på att skapa en ökad underrättelseförmåga inom brottsområdena penningtvätt, moms-bedrägerier och punkt-skattebrott.”

De internationella samarbetskanalerna utgör en viktig del i myndighetens underrättelsearbete. Förfrågningar och informationsdelgivningen inom dessa fora har fortsatt att öka, främst genom Europol.

Tabell 25. Kostnad (tkr), prestationer och styckkostnad (tkr), verksamhetsområde underrättelseverksamhet.

År	2019	2018	2017
Kostnad	67 206	61 397	60 859
Antal prestationer	2 056	1 270	1 155
Styckkostnad	32,7	48,3	52,7

Källa: Agresso, Polar och underrättelseverksamhetens deskverksamhet.

Enligt 3 kap. 1 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska antalet och styckkostnaden redovisas för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden.

Myndigheten betraktar underrättelseverksamhetens prestationer som ett ärendeslag. Underrättelseverksamhetens prestationer definieras[12] som summan av antalet upprättade underrättelseuppslag, antalet strategiska och tematiska produkter, antalet administrativa åtgärder inklusive brottsförebyggande åtgärder, samt antalet egeninitierade anmälningar.

Kostnaden för underrättelseverksamheten tas sedan 2017 fram med hjälp av myndighetens ekonomisystem. I kostnaden ingår kringkostnader för bl.a. administration, lokaler och it. Kostnaderna för 2018 och 2017 har justerats i enlighet med att bidragsfinansierad verksamhet redovisas direkt på den verksamhet som bidraget avser. Bidragsfinansierad verksamhet utgör en mindre del av myndighetens totala kostnad och förändringarna är små.

Kostnaden för underrättelseverksamheten har ökat med 5,8 miljoner kronor. Samtidigt har antalet prestationer ökat med drygt 60 procent. Kostnaden per prestation har minskat från 48 300 kronor till 32 700 kronor. Sammantaget har således antalet prestationer ökat mer än kostnaderna, med fallande styckkostnader som följd.

12. Definitionen av prestationer har förändrats 2019 och räknats om för 2018 respektive 2017 för jämförbarhet bakåt. Prestationerna definierades tidigare som summan av antalet rapporter, utlåtanden, sammanställningar, upprättade underrättelseuppslag och anmälningar.

EKOBROTTSMYNDIGHETENS PRIORITERADE BROTTSOMRÅDEN

Myndigheten har arbetat utifrån regeringens satsning mot bl.a. skattebrott, där myndigheten erhållit särskilda medel. I enlighet med den nuvarande inriktningen har därutöver följande brottsområden prioriterats: organiserad och grov ekonomisk brottslighet, penningtvätt och ärenden som kan ha anknytning till terrorismfinansiering, skattebrott som grundar sig på mervärdesskatt inom EU, punktskattebrott och finansmarknadsbrott samt internationellt samarbete.

SKATTEBROTT

FÖRSTÄRKTA INSATSER MOT SKATTEBROTT

ÅTERRAPPORTERING ENLIGT REGLERINGSBREV: FÖRSTÄRKTA INSATSER MOT SKATTEBROTT

Ekobrottsmyndigheten ska i årsredovisningarna för 2017–2020 redovisa hur myndigheten har arbetat, både på egen hand och i samverkan med Skatteverket, för att förstärka och intensifiera arbetet med att bekämpa skattebrott, skattefusk och skatteundandraganden samt vilka effekter vidtagna åtgärder har fått. Vidare ska Ekobrottsmyndigheten redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att utveckla samverkan med Skatteverket på detta område.

Inom ramen för regeringens riktade satsning mot skattebrott, skattefusk och skatteundandragande har Ekobrottsmyndigheten tillförts 10 miljoner kronor för 2017 och 20 miljoner kronor per år 2018 till och med 2020. Tillskottet syftar till att förstärka och intensifiera arbetet med att bekämpa skattebrott och skatteundandraganden för att öka statens skatteintäkter. Ekobrottsmyndigheten har fortsatt att utveckla arbetet på egen hand och i samverkan med bl.a. Skatteverket. De medel som har tillförts har använts till tjänster på ekobrottskamrarna i Stockholm, vilket har inneburit att komplexa och tidskrävande utredningar avseende misstänkta oegentligheter i premiepensionsfonder och Panama Papers-ärenden har kunnat bedrivas.

Nedan följer exempel på insatser som genomförts och bedöms leda till en effektivare brottsbekämpning.

Effektivare arbetsmetoder för bekämpning av ekonomisk brottslighet i aktiebolag

Sedan 2016 har Ekobrottsmyndigheten tillsammans med Kronofogdemyndigheten och Skatteverket haft en försöksverksamhet gällande en arbetsmetod för att effektivisera bekämpningen av ekonomisk brottslighet i aktiebolag. Under året har arbetsmetoden implementerats. Det nya arbetssättet innebär att bolag som används i brottslig verksamhet kan försättas i konkurs i ett tidigare skede.

Ekobrottsmyndigheten har skickat totalt 202 rapporter, varav 84 år 2019, till Kronofogdemyndigheten med uppgifter om bolag som har använts eller kan komma att användas för brottslighet. Hittills har 162 bolag kunnat försättas i konkurs, varav 90 bolag 2019, vilket är en ökning med nästan 20 procent jämfört med föregående år.

Trots en ökning av antalet bolag försatta i konkurs har Ekobrottsmyndigheten hanterat ett mindre inflöde såväl internt som externt jämfört med 2018. Ökningen kan delvis förklaras med att flera av de rapporter Ekobrottsmyndigheten skickade in i slutet av 2018 resulterade i konkurser i början av 2019.

Under hösten har ett nytt samverkansprojekt inletts för att motverka att målvakter som är vanligt förekommande som företrädare för bolag används i brottslig verksamhet. Syftet med projektet är att hitta effektiva arbetsmetoder för att få till stånd näringsförbud avseende dessa individer. Projektet ska pågå till och med juni 2021. I projektet samverkar primärt Ekobrottsmyndigheten och Kronofogdemyndigheten, men även Bolagsverket och Skatteverket deltar.

Ökad kunskap om falska eller osanna kontrolluppgifter

För att stödja verksamheten och öka kunskapen om osanna eller falska kontrolluppgifter har en promemoria (ARF 2019:3) tagits fram. En osann kontrolluppgift utgör inte sällan ett led i bedrägerier mot företag och utbetalande myndigheter. Det kan handla om att få ut överskjutande preliminärskatt, erhålla pensions- och sjukpenningsgrundande inkomst, åstadkomma högre kreditvärde eller tvätta svarta inkomster. Denna form av brottslighet utgör ett allvarligt angrepp mot samhället och välfärdssystemet eftersom kontrolluppgifter ligger till grund för olika beslut hos myndigheter, men kan också ha betydelse för privata aktörer. Promemorian ger åklagare och utredare ett stöd vid bedömning av om skattebrott föreligger eller inte. Den ger också åklagare och utredare kunskap om vilken information som Skatteverket normalt sett hämtar in i en fiskal utredning.

Effektivare överföring av bokföringsmaterial

Bokföring och andra handlingar som Skatteverket har lånat in under en skatterevision ska enligt skatteförfarandelagen lämnas tillbaka till den reviderade så snart som möjligt och senast när revisionen har avslutats. Det innebär att Skatteverket inte kan ha kvar bokföringsmaterial i form av en fil innehållande bokföringsdata eller annan räkenskapsfil efter det att synpunkter kommit in från den reviderade eller förslag till beslut har skickats. Samtidigt kan det finnas behov av att granska filen med bokföringsdata i en utredning. Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket har kommit överens om

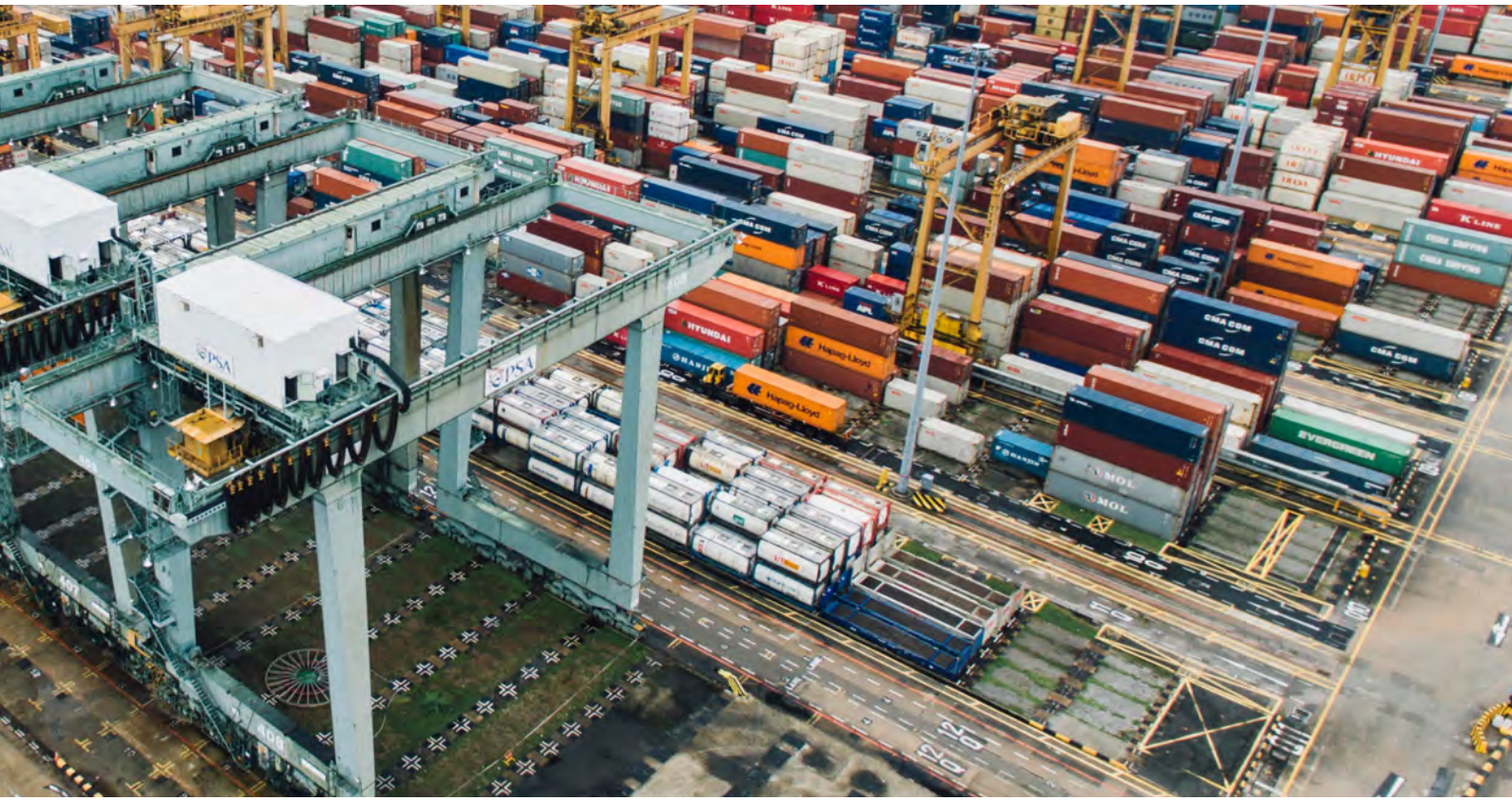

att denna typ av filer ska skickas med brottsanmälan för att säkra bevismaterial på ett tidigt stadium. Rutinen (Dnr. EBM2019-895) förväntas leda till stora effektivitetsvinster i utredningsverksamheten.

Effektivare samverkan i förundersökningar

I takt med att antalet särskilt krävande ärenden ökar i antal och omfattning, har även behovet av att samverka i förundersökningar över myndighetsgränserna ökat. Flera lokala aktiviteter mellan myndigheterna har skett under året för att effektivisera samverkan. Bland annat har ekobrottskammaren i Uppsala och skattebrottsenheten i Uppsala tagit fram modeller för gemensam ärendehantering, tidsplanering och resurssättning.

Panama Papers

Panama Papers-läckan har inneburit en särskild satsning mot internationell skatteflykt. Satsningen omfattar utredningar rörande svenska personer som använt sig av offshore-bolag med koppling till Panama eller andra skatteparadis för vad som misstänkts vara internationella skatteflyktsupplägg. I dessa utredningar samverkar Ekobrottsmyndigheten med dels Skatteverkets skattebrottsenhet, dels med Skatteverkets insats Skattedrivna företeelser. Totalt har 23 brottsanmälningar tagits emot, varav två i år. Ett ärende har lett till åtal och fällande dom i satsningen.

PUNKTSKATTEBROTT

Punktskattebrott är en av prioriteringarna i Europeiska unionens EMPACT-samarbete som myndigheten medverkar i. Punktskattepliktiga varor är ofta föremål för brottslighet i stor skala och bedöms orsaka stora skattebortfall för staten och generera betydande brottsvinster för aktörer inom den organiserade brottsligheten.

Punktskatteärenden är till sin natur komplicerade och kommer ofta till Ekobrottsmyndighetens kännedom genom underrättelsearbete och myndighetssamverkan. Ekobrottsmyndigheten utreder främst ärenden som rör skattebrott och bokföringsbrott gällande tobaks- och alkoholvaror samt energiprodukter. Under året har Ekobrottsmyndigheten främst arbetat med ärenden rörande oredovisad tillverkning av vattenpiptobak och snus, där flera inhemska produktionsanläggningar upptäckts. Ärendena visar att det finns en etablerad illegal hantering av svensktillverkat snus både i Sverige och de närmaste grannländerna. Ekobrottsmyndighetens ärenden avseende alkoholvaror och energiprodukter har varit relativt få under året. Vanligen har dessa ärendegrupper rört missbruk av förfarande med skatteupplag för alkoholvaror och nyttjande av oskattad smörjolja som drivmedel.

Punktskattebrott överlappar oftast flera myndigheters verksamhetsområden, vilket ställer krav på samverkan nationellt och internationellt. Ekobrottsmyndigheten har ett nära operativt och strategiskt samarbete med främst Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket. Eftersom misstänkta i denna typ av ärenden ofta är multikriminella med kopplingar till internationella kriminella nätverk har myndigheten en nära samverkan med andra länder och inom ramen för Europol-samarbetet.

Som ett led i myndighetens brottsförebyggande arbete har Ekobrottsmyndigheten deltagit i tobaksnätverket som leds av Skatteverket. Nätverket har påbörjat ett arbete med att ta fram en ny upplaga av tobakshandboken till följd av den nya tobakslagen som bl.a. innebär vandelsprövning för detaljister och grossister. Handboken riktar sig i första hand till kommuner och länsstyrelser.

MTIC

MTIC (Missing Trader Intra Community) är bedrägeri med mervärdesskatt i samband med gränsöverskridande handel. Brottsuppläggen innefattar handel mellan två eller flera EU-länder, vilket gör brotten svåra att upptäcka och utreda. Oftast används skenbolag som målvaktsbolag för att undanhålla mervärdesskatten.
MTIC-brottsligheten kännetecknas av att det är ett internationellt brottsupplägg som flyttas från land till land inom EU. Allt eftersom länderna ändrar i sin skattelagstiftning påverkas brottsuppläggen. Flera länder inom EU har på senare tid infört omvänd skattskyldighet på varor som ofta förekommer i MTIC-brottslighet. Sverige har inte omvänd skattskyldighet på många av dessa varor och löper därmed större risk att bli utsatt för dessa brott.

Myndigheten deltar aktivt i informationsutbytet inom Europol och med andra internationella organ. Ekobrottsmyndigheten har via underrättelseverksamheten deltagit i två operativa aktiviteter samordnade av Europol. Aktiviteterna har resulterat i att myndigheten fördjupat det operativa informationsutbytet med andra länder samt ökat kunskapen om brottsuppläggen och hur pengar hanteras i samband med MTIC-bedrägerier.

”Myndigheten deltar aktivt i informationsutbytet inom Europol och med andra internationella organ.”

Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket har under året vidareutvecklat MTIC-nätverket, som inrättats vid myndigheten 2018, genom ett nära samarbete över hela landet i det inledande arbetet med ett MTIC-ärende.

Ekobrottsmyndigheten har under året sett en ökning av MTIC-ärenden, vilket myndigheten bedömer vara ett direkt resultat av ett utökat samarbete med Skatteverket. Genom samarbetet har myndigheten upptäckt dessa brott i ett tidigare skede vilket har resulterat i att flera förundersökningar avseende stora skatteundandraganden av mervärdesskatt inletts.

PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM

Enligt 10 § i förordning (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten ska myndigheten varje år redovisa uppgifter om handläggningen av ärenden om brott enligt lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall och lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott. Ekobrottsmyndigheten har inga ärenden att redovisa för 2019 när det gäller brott enligt lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall.

Ekobrottsmyndighetens arbete med penningtvättsbrott

Arbetet med att implementera den strategi avseende penningtvättsbrott som Ekobrottsmyndigheten tog fram 2017 har fortsatt. Inom ramen för underrättelseverksamheten har fokus varit att bearbeta nationell och internationell information. Arbetet har resulterat i att flera ärenden har anmälts till utredningsverksamheten. Myndigheten har under året sett ett ökat underrättelseflöde avseende misstänkta penningtvättstransaktioner samt ett ökat inslag av utländska transaktioner och bolag.

Ekobrottsmyndigheten arbetar kontinuerligt med myndigheter och internationella organ såsom finanspolisen inom Polismyndigheten och Europol.

Under våren har myndigheten genomfört fem erfarenhetsseminarier avseende penningtvättsbrott. Syftet har varit att utbyta erfarenheter och sprida kunskapen tillbaka till kamrarna. Näringspenningtvätt, virtuella valutor och brottsutbytesfrågor är aktuella ämnen som har avhandlats.

Myndighetens rapport från 2018 om ett antal domstolsavgöranden avseende penningtvättsbrott har under året uppdaterats. Syftet med rapporten är att identifiera domstolsavgöranden som kan tjäna som ledning för åklagare och utredare i deras arbete och på sikt bidra till en mer enhetlig och effektiva utredning och lagföring av penningtvättsärenden.

Samordningsfunktionen för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Ekobrottsmyndigheten deltar i samordningsfunktionen enligt förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Myndigheten har bidragit i arbetet med kunskap och erfarenheter från såväl utredningsverksamheten som underrättelseverksamheten. Som ett led i detta arbete har samordningsfunktionen under året arbetat fram den första nationella riskbedömningen (Dnr. EBM2018-213).

Ekobrottsmyndigheten har även bidragit i samordningsfunktionens arbete med information till verksamhetsutövare i syfte att förebygga penningtvätt. Under året har tre vägledningar och skrifter tagits fram för fastighetsmäklare, revisorer och kontanthandlare.

Ekobrottsmyndigheten har tillsammans med Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket genomfört en informationskampanj till allmänheten om penningmålvakter och styrelsemålvakter. Insatsen syftar till att minska antalet målvakter i bolag i Sverige.

Myndigheter i samverkan mot finansiering av terrorism

Finansiella transaktioner i våldsbejakande extremistiska miljöer kan utgöra finansiering av terrorism eller vara ett sätt att med ekonomiska medel främja olika extremistiska rörelsers budskap.

Ekobrottsmyndigheten har inte något uttryckligt uppdrag eller mandat att utreda och lagföra terroristbrott eller finansiering av terrorism, men i den verksamhet som Ekobrottsmyndigheten bedriver kan den ekonomiska brottsligheten som utreds ha anknytningar till våldsbejakande extremism. I syfte att förebygga, förhindra och försvåra terrorism samverkar Ekobrottsmyndigheten med andra myndigheter. Uppstår det misstankar om terroristbrott i någon form under en förundersökning som bedrivs vid Ekobrottsmyndigheten, kontaktas berörda myndigheter för samråd och eventuellt överlämnade av information. I förundersökningar om ekonomisk brottslighet som rör terrorismfinansiering och inhemsk extremism samverkar Ekobrottsmyndigheten med bl.a. Säkerhetspolisen.

Ekobrottsmyndigheten ingår i Samverkansrådet mot terrorism vars syfte är att bedriva strategisk samverkan genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte för att därigenom förbättra samordningen i arbetet mot terrorism. Under året har myndigheten deltagit i fyra möten respektive förberedande möten.

Underrättelser och åtgärder mot inhemsk extremism

Underrättelseverksamheten har en särskild organisation med utpekade kontaktpersoner regionalt och centralt för att identifiera och hantera ärenden som rör inhemsk extremism. Detta sker till stor del i samverkan med Polismyndigheten, Skatteverket och Säkerhetspolisen. Ekobrottsmyndigheten har med berörda myndigheter ökat utbytet av information avseende inhemsk extremism.

ÅTERRAPPORTERING ENLIGT REGLERINGSBREV:

Ekobrottsmyndigheten ska, när det gäller brott enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, redovisa uppgifter om:

- antalet misstänkta personer som har lagförts,
- antalet beslut i åtalsfrågan uppdelat på beslut som innebär att åtal har väckts, åtalsunderlåtelse har meddelats, strafföreläggande har utfärdats, åtal inte har väckts på grund av att brott inte kan bevisas respektive åtal inte har väckts av andra skäl,
- antalet beslut att inte inleda respektive att lägga ned en förundersökning,
- antalet inkommande och utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete,
- antalet beslut om penningbeslag, beslag, förvar, kvarstad och förverkande i sådana ärenden, och
- antalet ärenden om dispositionsförbud uppdelade på fastställda respektive upphävda beslut.

Tabell 26. Antal lagförda misstänkta personer enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott.

Brottsrubricering	2019	2018	2017
Penningtvätt	15	10	27
Näringspenningtvätt	31	20	9
Totalt [13]	**39**	**29**	**36**

Källa: Cåsa

Under året har åtal väckts mot 39 personer enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott. Det är en ökning med närmare 35 procent. Majoriteten av åtalen har avsett misstanke om näringspenningtvätt, varav merparten grovt brott.

Tabell 27. Antal lagförings- och avskrivningsbeslut avseende brottsmisstankar enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott.

Beslutstyp	2019	2018	2017
Förundersökning inleds ej	181	198	71
Förundersökning läggs ned	291	172	251
Åtal väcks ej, bristande bevisning	-	3	8
Åtal väcks ej, övriga skäl	-	1	-
Strafföreläggande	-	-	2
Åtalsunderlåtelse	-	-	1
Åtal	51	42	505
Totalt	**523**	**416**	**838**

Källa: Cåsa

Antal lagförings- och avskrivningsbeslut avseende brottsmisstankar enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott har ökat med 26 procent. Antalet beslut att inte inleda förundersökning har minskat och antalet beslut att lägga ned förundersökning har ökat. Det innebär att förundersökning har inletts på fler brottsmisstankar. Antalet åtalsbeslut har ökat något.

13. Totalsumman kan vara mindre än summan inom respektive kategori, eftersom en misstänkt kan lagföras för både penningtvätt och näringspenningtvätt.

Tabell 28. Antal inkommande och utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete i avslutade ärenden med misstanke enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott.

Typ av framställan	2019	2018	2017
Inkommande	-	-	-
Utgående	17	26	11
Totalt	**17**	**26**	**11**

Källa: Manuell redovisning Ekobrottsmyndigheten

Antal utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete i ärenden med misstanke enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott har minskat med 9 framställningar. Jämfört med 2017 har antalet framställningar ökat. Ekobrottsmyndigheten har inga inkommande framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete i ärenden med misstanke enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott att redovisa.

Tabell 29. Antal beslut om beslag, penningbeslag, förvar, kvarstad och förverkande i avslutade ärenden med misstanke enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott.

Typ av beslut	2019	2018	2017
Beslag	229	534	688
Penningbeslag	16	49	3
Förvar	6	-	1
Kvarstad	1	-	3
Förverkande	2	5	-
Totalt	**254**	**588**	**695**

Källa: Manuell redovisning Ekobrottsmyndigheten

Antalet beslut om beslag, penningbeslag, förvar, kvarstad och förverkande i ärenden med misstanke enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott har minskat med 57 procent jämfört med föregående år. Majoriteten av besluten avser beslag och ett sådant ärende kan innehålla allt ifrån en, till hundratals beslagspunkter. Antalet beslut kan därför variera relativt mycket över tid.

Ekobrottsmyndigheten har under året handlagt sammanlagt 16 ärenden angående talan om dispositionsförbud, varav tio har fastställts och sex upphävts.

FINANSMARKNADSBROTT

Ekobrottsmyndigheten har i uppgift att utreda marknadsmissbruksbrott som bedöms vara tillräckligt allvarliga för att utgöra brott. De huvudsakliga brottstyperna insiderbrott och marknadsmanipulation kräver ofta omfattande utredningsinsatser och specialistkompetens.

Till Ekobrottsmyndighetens finansmarknadskammare har det inkommit 145 rapporter om misstänkt insiderbrottslighet och 22 rapporter rörande misstanke om marknadsmanipulation. Utöver detta har två rapporter avseende obehörigt röjande av insiderinformation (varav en egeninitierad) och en rapport avseende svindleri inkommit till kammaren. Totalt har 15 åtal vid finansmarknadskammaren avgjorts i domstol, varav fem med fällande dom. Utöver detta har kammaren utfärdat sammanlagt 16 strafföreläggande.

Misstanke om insiderbrott har avgjorts i domstol i sammanlagt sju mål, varav ett har lett till fällande dom. Ekobrottsmyndighetens bedömning är att insidermål är mycket svåra att bevisa. Åtalen lutar sig inte sällan mot ren indiciebevisning. Ett meddelande som innehåller insiderinformation påträffas sällan och uppgifter som lämnats i tidiga förhör tas regelmässigt tillbaka vid huvudförhandlingen. Frågan om en nyhet är att betrakta som insiderinformation eller inte är allt annat än enkel och slutar ofta i en hypotetisk slutsats från domstolens sida.

Marknadsmanipulation har avgjorts i fem mål, varav fyra har lett till fällande dom. Utöver detta har 14 strafföreläggande utfärdats för marknadsmanipulation. Avseende otillbörlig marknadspåverkan har två mål avgjorts i tingsrätten, i båda fallen har åtalen ogillats. Två strafföreläggande har emellertid utfärdats för otillbörlig marknadspåverkan.

Insatser med Finansinspektionen och marknadsplatserna

Ekobrottsmyndigheten har fortsatt att fördjupa samarbetet med Finansinspektionen i syfte att säkerställa ett effektivt kompetens- och resursutnyttjande.

Ekobrottsmyndigheten och Finansinspektionen har haft regelbundna avstämningar om hur enskilda ärenden ska hanteras, bl.a. gällande bedömningen av när det finns anledning att anta att ett brott har begåtts och i vilket skede en enskild utredning ska överlämnas mellan myndigheterna.

Myndigheterna har kontinuerligt stämt av domar och beslut i syfte att nå samsyn vid tillämpning av lagstiftningen. Finansinspektionen har också regelmässigt biträtt Ekobrottsmyndigheten med underlag för beräkning av sanktionsavgift. Ekobrottsmyndigheten har deltagit frekvent vid Finansinspektionens veckomöten där bedömningarna mellan straffrättsliga och administrativa ärenden görs. På operativ nivå har samverkansmöten hållits varje månad i syfte att effektivisera samarbetet och förenkla kommunikationen mellan myndigheterna. En myndighetsgemensam arbetsgrupp som utarbetat gemensamma riktlinjer för granskning av misstankar om marknadsmanipulation har under året slutfört sitt arbete, vilket har resulterat i en promemoria. En annan aktuell samverkansfråga gäller samsyn i bedömningen av misstankar om insiderbrott. Ett myndighetsgemensamt arbete i frågan har resulterat i en promemoria om samsyn och rutiner vid utredning av insiderbrott (Dnr. EBM2019-937).

Ekobrottsmyndigheten har tillsammans med Finansinspektionen och marknadsplatserna haft möten en gång i kvartalet för att bl.a. diskutera vilka beteenden på marknaden som bör stävjas och hur detta bäst kan ske. Fokus har legat på brottsförebyggande och gemensamma åtgärder.

”Ekobrottsmyndigheten har fortsatt att fördjupa samarbetet med Finansinspektionen.”

ORGANISERAD BROTTSLIGHET OCH GROV EKONOMISK BROTTSLIGHET

Den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet startade 2009. I dag riktar de tolv myndigheterna som ingår i satsningen även sina gemensamma krafter mot organiserad brottslighet i särskilt utsatta områden. Ekobrottsmyndigheten deltar med samtliga av myndighetens yrkeskategorier i satsningens underrättelsearbete, utredning och lagföring samt brottsförebyggande arbete.

Ekobrottsmyndigheten har under året deltagit i närmare hälften av de insatser som har beslutats av Operativa rådet. Myndigheten har därmed bidragit med drygt fem procent av det totala resursuttaget för de nationella insatserna under 2019. De samverkande myndigheterna, exklusive Polismyndigheten, står för cirka 20 procent av det totala resursuttaget för de nationella insatserna. Ekobrottsmyndighetens deltagande är fortsatt högt, men antalet redovisade timmar har minskat jämfört med 2018 och 2017. Minskningen kan delvis förklaras med förändrade prioriteringar i satsningen.

Hantering av brottstyper

Ekobrottsmyndigheten har under året hanterat flera ärenden där företag och individer på felaktiga grunder fått stora summor utbetalade från statliga myndigheter, däribland brott gällande bedrägerier mot Försäkringskassans tandvårdsstöd samt omfattande assistansbedrägerier. Arbetet har resulterat i stoppade utbetalningar, fleråriga fängelsestraff och långa näringsförbud i hovrättsdomar som meddelats 2019. Myndigheten har utrett dessa ärenden med gott resultat, men det har varit resurskrävande.

Ekobrottsmyndigheten har även arbetat med flera ärenden gällande misstänkta kopplingar till terrorismfinansiering och olika typer av penningtvättsbrott.

Ofta efterföljs hantering av narkotika och vapen av olaglig näringsverksamhet och penningtvätt varför myndigheten, genom att rikta in sig på de ekonomiska delarna i samverkan med andra myndigheter, har bidragit till arbetet med att minska det dödliga våldet i och omkring de särskilt utsatta områdena.

Juridiska nätverket och utvecklingsgruppen

Ekobrottsmyndigheten deltar med en representant i det juridiska nätverket vars uppgift bl.a. är att mellan deltagande myndigheter ensa rättstillämpningen. Detta har t.ex. resulterat i en gemensam sammanställning Frågor och svar (Dnr. EBM2020-35) avseende tillämpningen av lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet. Under året har Ekobrottsmyndigheten varit drivande i nätverkets arbete med att underlätta sekretessbedömningar. En lathund har tagits fram där varje myndighets centrala sekretessbestämmelser återfinns. Nätverket har även aktualiserat frågan om vilka lagändringar som behövs för att nå bättre resultat i satsningen.

Ett utvecklingsprojekt har startats med finansiering från Vinnova. Syftet med projektet är att myndigheterna inom satsningen ska stärka förmågan till samverkan och förbättrad brottsbekämpning. Ekobrottsmyndigheten deltar i projektet och har som en följd av detta påbörjat ett internt utvecklingsarbete.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Ekobrottsmyndigheten har en väl utvecklad organisation för bekämpning av internationell ekonomisk brottslighet, såväl rättsligt som polisiärt. I följande avsnitt redovisas internationella uppdrag och åtaganden i enlighet med 7 §, 13 §, 13a § och 14 § i förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten.

Eurojust

Ekobrottsmyndigheten har en representant vid den svenska enheten på Eurojust, som arbetar med att underlätta samarbetet judiciellt över gränserna främst inom EU. Antalet ärenden som Sverige hjälper till med ökar stadigt och bedrägerier, inklusive skattebrott, narkotikabrott, våldsbrott, människohandel, penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet är den typ av brottslighet som Eurojust assisterar mest i.

Ärendeinflödet till Eurojust som helhet och till den svenska enheten har fortsatt att öka. Antalet multilaterala ärenden har ökat och även antalet inblandade länder i varje ärende.

222 nya operativa ärenden har kommit in till den svenska enheten, varav 146 från Sverige. Av samtliga inkomna operativa ärenden är omkring 58 multilaterala, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Dessutom har den svenska enheten handlagt 136 nya rådgivningsärenden och 63 ärenden som gäller lagstiftning och praxisfrågor där förfrågningar går till många länder för att jämföra olika rättsliga system, exempelvis vem som har behörighet att utfärda europeiska arresteringsorder. Syftet är att öka förståelsen för varandras rättssystem och att förbättra samarbetet.

Sverige har deltagit i 33 möten för att samordna utredningar från flera länder, varav elva på begäran av svenska åklagare och anordnade av den svenska enheten. Detta är en ökning jämfört med tidigare år. Tolv nya avtal om gemensamma utredningsgrupper (JIT) har ingåtts. För första gången på flera år har Sverige ingått i grupper (tre stycken) där flera nationella enheter sitter tillsammans i ett operativt rum. I sådana grupper är alla direktuppkopplade mot sina hemmamyndigheter för att underlätta rättsliga processer vid husrannsakningar, beslag och gripanden i flera länder samtidigt.

Samarbetet med Europol fortsätter att utvecklas positivt. Åklagarna vid den svenska enheten har deltagit i ett 25-tal operativa möten på Europol, antingen som ombud för svenska åklagare eller för att kunna göra en bedömning av om det är dags för åklagarinträde för svensk del. Svenska enheten vid Eurojust har också medverkat vid flera så kallade ”action weeks” organiserade av Europol. Sverige medverkar också som konsult i ett par av Europols analysprojekt.

Det europeiska rättsliga nätverket

Ekobrottsmyndigheten har deltagit i det europeiska rättsliga nätverket (EJN), som är ett nätverk av kontaktpersoner inom EU med uppgift att underlätta straffrättsligt samarbete mellan EU:s medlemsländer. Nätverket är särskilt viktigt för tillämpningen av principen om direkta kontakter mellan behöriga rättsliga myndigheter. Myndighetens två kontaktpersoner har deltagit i ett flertal nationella och internationella möten. Vid mötena har bl.a. diskuterats hur EU-domstolens nya praxis ska tolkas i förhållande till den europeiska arresteringsordern och dess tillämpning, ny utveckling avseende tillämpningen av den europeiska utredningsordern, Europeiska åklagarmyndighetens framtid, rättsliga instrument för inhämtningen av elektronisk bevisning (e-Evidence) samt tillämpningen och utvecklingen av andra rättsliga instrument inom området för internationellt straffrättsligt samarbete.

Internationell operativ handläggare – ny funktion vid myndigheten

För att förstärka Ekobrottsmyndighetens användning av internationellt polisiärt samarbete har myndigheten inrättat en ny funktion, internationell operativ handläggare. Handläggarens uppgift är att utgöra ett stöd i det internationella operativa samarbetet och att i ett tidigt skede vägleda och vara rådgivande i utredningar. Ekobrottsmyndigheten bedömning är att funktionen har underlättat myndighetens samarbete med bl.a. Europol, Interpol och utstationerade sambandsmän.

FATF

Vissa medarbetare vid myndigheten är utsedda och utbildade för att vid behov assistera det mellanstatliga organet Financial Action Task Force (FATF) i utvärderingen av ett lands hantering av penningtvättsbrott, förverkande av brottsutbyte och finansiering av terrorism. Under året har en medarbetare deltagit i utvärderingen av ett land.

Internationellt brottsutbyte samt finansiella utredningar

För att förstärka det internationella samarbetet för återtagande av brottsutbyte inom EU har samtliga medlemsstater funktioner för brottsutbytesfrågor, Asset Recovery Offices (ARO). ARO är nationella enheter som utbyter information för att minska de kriminellas möjligheter att hantera, tvätta och placera brottsvinster inom EU. Det finns två ARO-kontor i Sverige, varav ett på Ekobrottsmyndigheten.

Under året har ARO vid Ekobrottsmyndigheten gått ut med förfrågningar om information till motsvarande kontor i Rumänien, Kroatien, Spanien, Lettland, Tyskland, Irland, Nederländerna och Malta. Kontoret har också bistått ARO i Finland och Nederländerna med information. Ekobrottsmyndigheten har även medverkat i ARO på strategisk nivå vid två årliga möten som EU-kommissionen arrangerat, och ad hoc-möten gällande förslag på bl.a. EU-lagstiftning.

CARIN – nätverk för återtagande av brottsvinster

Camden Asset Recovery InterAgency Network (CARIN) är ett internationellt nätverk med syfte att förbättra arbetet med att återta de kriminellas brottsvinster. Genom nätverket kan medlemsländerna skicka förfrågningar om tillgångar och bolagsförhållanden inom i stort sett hela världen. Sverige har två kontaktpersoner, varav en från Ekobrottsmyndigheten. Sverige är en aktiv medlem i nätverkets styrgrupp och har bl.a. bidragit till att utveckla det strategiska arbetet vid CARIN genom ett närmare samarbete med andra brottsutbytesnätverk i världen. Sverige har som styrgruppsmedlem bistått Rumänien i ordförandeskapet i CARIN 2019, lett workshops och utformat rekommendationer gällande bl.a. virtuella valutor. Vidare har Sverige bistått FATF i att effektivisera arbetet med att återta och förverka brottsvinster genom att ha deltagit på FATF Plenary och i den arbetsgrupp om brottsutbytesfrågor som har bildats.

ALEFA – revisorsnätverk

Ekobrottsmyndigheten har en representant i styrgruppen för The Association of Law Enforcement Forensic Accountants (ALEFA), som är ett nätverk av revisorer som arbetar vid brottsbekämpande myndigheter i Europa, USA, Kanada och Australien. Under året har ALEFA avslutat ett EU-finansierat projekt som syftat till att effektivisera utredningar av människohandel genom att använda finansiella utredningar. Projektet som letts av Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har utmynnat i handboken, Trafficking in Human beings – Financial Investigation Handbook. Handboken har under året publicerats och spridits till ett stort antal länder som har ingått i projektet.

Internationellt bistånd och internationell fredsbefrämjande verksamhet

Myndigheten har i sitt stöd till internationellt bistånd bidragit med en åklagare till EU:s rådgivande mission i Ukraina. Åklagaren har där arbetat som strategisk rådgivare i åklagarfrågor. Arbetet syftar till att stärka vissa rättsliga institutioner, bl.a. åklagarmyndigheten och åklagarakademin i Ukraina. Ett arbete har inletts med att utforma en åklagarutbildning om hur man utreder och åtalar ekonomisk brottslighet och utformar metodstöd för finansiella utredningar.

EU:s policycykel avseende allvarlig och gränsöverskridande internationell brottslighet

Ekobrottsmyndigheten har deltagit i det operativa samarbetet inom EU:s policycykel avseende allvarlig och gränsöverskridande internationell brottslighet och dess olika prioriterade brottsområden. Myndigheten har under året ingått som medlem i den prioritering som avser MTIC-bedrägerier. Åtagandet innebär ett nära samarbete med Skatteverket som är samarbetspartner i denna satsning.

Vidare arbetar Ekobrottsmyndigheten tillsammans med Tullverket i arbetet med anledning av EU:s prioritering avseende punktskattebrott och Polismyndigheten i prioriteringarna av finansiella utredningar, penningtvätt och återförande av brottsvinster.

Harmonisering av finansiell information

I Ekobrottsmyndigheten brottsutredande verksamhet är finansiell information från bl.a. banker av central betydelse. Myndigheten bedriver sedan flera år tillbaka ett harmoniseringsarbete för att uppnå enhetlig utformning av informationen. Inom ramen för EMPACT-samarbetet driver Tyskland ett motsvarande arbete på europeisk nivå. Ambitionen är att den finansiella informationen som brottsutredande myndigheter i Europa hämtar in i brottsutredningar ska harmoniseras.

Ekobrottsmyndigheten har deltagit vid ett flertal möten och en konferens i det arbete som Tyskland driver. Vid mötena har information och erfarenheter utbytts, vilket myndigheten bedömer har påverkat det svenska arbetet i positiv riktning.

Brott mot EU:s finansiella intressen

Ekobrottsmyndigheten är sambandscentral för Anti-Fraud Coordination Service (AFCOS) och första kontaktpunkt i Sverige för Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF). OLAF som är en del av EU-kommissionen utför administrativa utredningar angående misstänkta oegentligheter som påverkar EU:s finansiella intressen.

Ekobrottsmyndighetens uppdrag som sambandscentral innebär främst att ta emot anmälningar från OLAF om planerade kontroller och inspektioner i Sverige samt att hänvisa OLAF till behörig myndighet. Ekobrottsmyndigheten är behörig myndighet vid genomförandet av kontroller och inspektioner på plats i Sverige, om ingen annan myndighet är utsedd. Under året har myndigheten medverkat vid tre kontroller på plats i Sverige som OLAF genomfört.

Ekobrottsmyndighetens generaldirektör har tagit emot besök av OLAF:s generaldirektör Wille Itälä. Vid besöket har bl.a. AFCOS:s uppdrag och roll, den pågående översynen av tillämpliga EU-förordningar samt OLAF:s och AFCOS:s samarbete i ljuset av etableringen av den Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) diskuterats.

Rådet för skydd av EU:s finansiella intressen (SEFI-rådet)

SEFI-rådet ska främja en effektiv och korrekt användning av EU-relaterade medel i Sverige. Rådets verksamhet regleras i förordningen (2015:745) om rådet för skydd av Europeiska unionens finansiella intressen i Sverige. Rådet består av nio myndigheter och Ekobrottsmyndigheten är ordförande och utgör rådets kansli.

SEFI-rådets möten är temabaserade och ofta förenade med presentationer av externa föreläsare. Under året har en rikskonferens, SEFI-rådsdagen, genomförts samt två rådsmöten och fem arbetsgruppsmöten avseende rådets framtida verksamhet. Vid SEFI-rådsdagen har 120 personer deltagit och föreläsare medverkat från myndigheter och andra organisationer bl.a. Centrala studiestödsnämnden och Försäkringskassan samt Transparency International Sverige. Ett möte mellan generaldirektörerna i SEFI-rådet har också hållits under hösten.

Under året har SEFI-rådet lämnat sin fjärde treårsrapport för åren 2016–2018 (Dnr. EBM2019-698) till regeringen. I rapporten redogörs för rådets och myndigheternas åtgärder och initiativ under perioden för att främja en effektiv och korrekt hantering av EU-medel i Sverige. Myndigheternas anmälningar om oegentligheter och oriktigheter till Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) respektive Ekobrottsmyndigheten redovisas också.

Ekobrottsmyndigheten ansvarar också för att utreda och lagföra misstankar om bedrägeri mot EU:s finansiella intressen i Sverige. Antalet inkomna ärenden har under året ökat. Under året inkom elva ärenden jämfört med sju 2018 respektive 2017. Av de ärenden som inkom 2019 har förundersökningen lagts ned i ett ärende och ett ärende har överlämnats till Polismyndigheten. I övriga ärenden har Ekobrottsmyndigheten inlett förundersökning.

”Totalt har antalet ansökningar om internationellt rättsligt bistånd ökat med 18 procent.”

Internationellt rättsligt bistånd

Ekobrottsmyndigheten ser generellt en ökning av den gränsöverskridande brottsligheten i de ärenden som handläggs vid myndigheten. Även i renodlade nationella ärenden upptäcks och utreds fler ärenden med internationella anknytningar. Det rör sig ofta om kontoinformation, räkenskapshandlingar och annan finansiell information som i större utsträckning finns utomlands samt, misstänktas inlägg på sociala medier och hos utländska tjänsteleverantörer. Detta kan förklara den generella ökningen av inkommande och utgående ansökningar om internationellt rättsligt bistånd. Totalt har antalet ansökningar om internationellt rättsligt bistånd ökat med 18 procent.

Tabell 30. Antal inkomna och utgående ansökningar och order om internationellt rättsligt bistånd.

Typ av ansökan/order	2019	2018	2017
Inkommen ansökan om rättslig hjälp	23	30	61
Inkommen europeisk utredningsorder	46	42	-
Utgående ansökan om rättslig hjälp	67	63	51
Utgående europeisk utredningsorder	94	60	2
Totalt	**230**	**195**	**114**

Källa: Cåsa

Diagram 5. Utveckling av antal ansökningar och order om internationellt rättsligt bistånd 2015–2019.

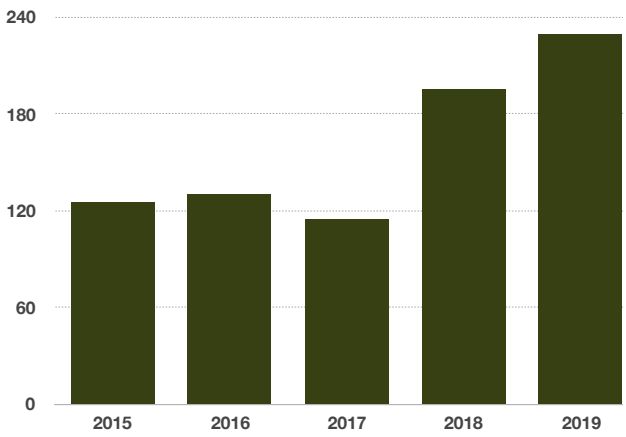

Den europeiska utredningsordern (EIO) trädde i kraft i Sverige den 1 december 2017 och ersatte lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Därför finns det i tabellen för 2017 inga inkommande EIO:s och enbart två utgåendeärenden. En förklaring till minskningen av inkommande ansökningar om rättslig hjälp under 2018 och 2019 är att inkommande EIO:s har ökat under samma period.

Att de utgående ansökningarna om rättslig hjälp har ökat, även efter EIO:ns införande, kan bero på att ansökningarna till länder utanför EU har ökat. Den totala ökningen av utgående ansökningar om internationellt rättsligt bistånd kan förklaras av att det på kamrarna förekommit ärenden med mer bevisning som ska inhämtas från utlandet. Totalt sett har de utgående ansökningarna om rättslig hjälp respektive europeisk utredningsorder, dvs. där Ekobrottsmyndigheten begär rättslig hjälp från andra länder, ökat med drygt 30 procent.

Östersjösamarbetet

Ekobrottsmyndigheten har deltagit i de nationella beredningarna som sker i arbetsgruppen inom ramen för The Baltic Sea Task Force on Organized Crime. Syftet med detta samarbete är att bekämpa organiserad brottslighet runt Östersjön. Deltagande länder är utöver de nordiska länderna även Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ryssland och Tyskland.

ÄRENDEEXEMPEL

Brott mot premiepensionssystemet

Under hösten har åtal väckts mot fyra personer med anledning av verksamhet med anknytning till en premiepensionsförvaltare. Tre av de fyra åtalade har varit häktade sedan början av året. Bland de åtalade finns ägaren till fondbolaget och ansvarig fondförvaltare.

Åtalet omfattar grova brott under 2012–2013 och gäller trolöshet mot huvudman, bedrägeri, mutbrott och penningtvättsbrott. Enligt åtalet har två miljarder kronor i premiepensionskapital tillhörande tiotusentals sparare, utan föregående kontakt med och godkännande av spararna, flyttats till en premiepensionsfond som de tilltalade själv kontrollerade. För spararnas pengar köpte fonden värdepapper från en av de tilltalades bolag i USA och till betydande överpriser. Brottsvinsterna har uppgått till cirka 30 000 000 USD. Fondförvaltaren har också åtalats för att ha tagit emot mutor om 500 000 USD. Beloppen yrkas förverkade.

Ärendet har haft en omfattande internationell koppling genom en stor mängd transaktioner i och mellan länder. Under utredningens gång har myndigheten vidtagit flera åtgärder, bl.a. rättslig hjälp till 20 länder. Tillslag har gjorts i Sverige, Storbritannien och Norge med husrannsakan på 27 platser. Det är ett resultat av en god och långvarig samverkan mellan Ekobrottsmyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter samt Eurojust och Europol.

Ärendet är tillsammans med ytterligare ett premiepensionsärende ett av de mest omfattande och resurskrävande i myndighetens historia. Förundersökningen inleddes 2016 efter en anmälan från Pensionsmyndigheten. Utöver personal vid Ekobrottsmyndigheten har personal från Skattebrottsenheten vid Skatteverket deltagit i utredningen.

Ponzi-bedrägeri mot småsparare

I november 2019 väcktes åtal för grova bedrägerier, trolöshet mot huvudman, grovt brott, samt flera fall av grova bokföringsbrott i flera bolag mot sex personer, däribland en företrädare som är verksam som advokat. Rättegången inleddes i slutet av november 2019 och pågår fram till februari 2020.

Ett av bolagen var tidigare registrerat hos Finansinspektionen och bedrev inlåningsverksamhet mellan 2014–2017. Inlåningsbolaget är numera försatt i konkurs. En registrering vid Finansinspektionen ställer vissa krav på ekonomisk stabilitet till skydd för inlånarnas insättningar. Åtalet avser bl.a. att ett av bolagen med hjälp av vilseledande bokföring har dolt att de inte uppfyllt dessa krav.

Sammanlagt lånade 1 354 personer in totalt 69 miljoner kronor till företaget och åtalet gäller bl.a. att dessa personer sammanlagt har förlorat 37 miljoner kronor i ett så kallat Ponzi-bedrägeri. Vilseledandet har enligt åtalet i första hand riktats mot företagets egna revisorer som haft rapporteringsskyldighet till Finansinspektionen. Syftet har varit att behålla registreringen vid Finansinspektionen för att inlåningen skulle kunna fortgå trots att det inte fanns grund för det.

Ett Ponzi-bedrägeri innebär att senare inlånade pengar används för att återbetala tidigare inlåning med ränta. Allt eftersom pengarna förbrukades ökade dock risken för att inlåningen inte skulle leda till återbetalning.

Brott mot skolverksamhet

I oktober dömdes bl.a. styrelseordföranden i en stiftelse, som bedriver skolverksamhet med religiös profil, för att genom sin position i stiftelsen ha missbrukat allmänna medel för egen vinning. Styrelseordföranden dömdes för grov trolöshet mot huvudman i flera fall, grova bokföringsbrott och grovt penningtvättsbrott, och tre styrelseledamöter för osant intygande, grovt brott, grovt bokföringsbrott och bokföringsbrott av normalgraden till sammanlagt sju års fängelse och 16 års näringsförbud. Bakgrunden var en anmälan från Länsstyrelsen i Stockholm, som är tillsynsmyndighet för stiftelser i länet.

Stiftelsens huvuduppgift är att genom allmänna medel i form av kommunal skolpeng – ca 115 miljoner kronor årligen – bedriva skolundervisning. Av detta belopp har stiftelsens styrelse låtit föra över sammanlagt 11 miljoner kronor till en bolagskoncern som planerat att starta bankverksamhet. Bolagskoncernen ägdes och kontrollerades helt av styrelsens ordförande. Enligt ordföranden skulle detta vara en investering som skulle vara till nytta för skolan och dess elever.

I samband med tillslaget säkrades tillgångar som senare kunde täcka företagsböter och skadestånd som utdömdes av hovrätten. Vidare kunde Ekobrottsmyndigheten genom kartläggning och analys av innehållet i beslagtagna mediebärare fastställa att styrelsens medverkan till överföringarna var en efterhandskonstruktion. Överföringarna hade i själva verket gjorts av styrelseordföranden på eget bevåg och pengarna hade gått till ovan nämnda bolagskoncern.

Brott med anknytning till fotbollsklubb
I november meddelade tingsrätten dom i det medialt uppmärksammade Östersundsmålet.

Tre personer dömdes för grova bokföringsbrott och grov trolöshet mot huvudman till fleråriga fängelsestraff, långa näringsförbud och stora skadestånd.

Tillsammans har de mellan 2013–2017 genomfört en brottsplan som innebar att ett 50-tal osanna fakturor ställdes ut i ett större entreprenadprojekt. Genom de tilltalades positioner i olika företag, varav ett kommunalt bostadsbolag, kunde fakturorna godkännas och mångmiljonbelopp utbetalas till en av huvudmännens bolag. Pengarna från de osanna fakturorna användes sedan till att bl.a. betala sponsoravtal med fotbollsklubben.

En viktig framgångsfaktor i utredningen har varit det tillslag och de frihetsberövanden som genomfördes under våren 2018 och som resulterade i att viktig bevisning i form av bl.a. e-post och handskrivna noteringar kunde säkras.

Domen har överklagats till hovrätten.

Brott mot statligt kreditinstitut
I samband med att Polismyndigheten genomförde en husrannsakan i en annan utredning påträffades ett antal handlingar som väckt misstanke om ekonomisk brottslighet. Handlingarna överlämnades till underrättelseverksamheten vid Ekobrottsmyndigheten och en anmälan upprättades. Förundersökning inleddes mot två företrädare för ett bolag som misstänks för att ha bokfört icke existerande tillgångar i bolagets balansräkning motsvarande mångmiljonbelopp. Brottsupplägget innefattade ett försök att via en avancerad bolagsstruktur och på grundval av osanna handlingar och andra osanna uppgifter vilseleda det statliga norska kreditinstitutet Eksportkreditt att bevilja ett lån om drygt 120 miljoner kronor.

Det internationella samarbetet har varit en viktig framgångsfaktor i ärendet. I första hand har det varit samarbete med norsk åklagare och polis, bl.a. för att säkra bevisning hos kreditinstitutet och för att höra vittnen. Inom EU har arbetet koordinerats av Eurojust vilket innefattat möten i Haag med berörda länder och gemensam planering inför samtidiga tillslag i Frankrike, Monaco och andra länder. Även Europol har bistått i ärendet genom kontakter mellan olika polismyndigheter och ett mobilt it-forensiskt team vid husrannsakningar.

Företrädarna greps genom ett tillslag i Frankrike. Vid tillslaget kunde värdefull bevisning säkras och brottsutbyte återföras till staten. I samband med gripandet kunde även it-forensiskt bevisning säkras som ledde till att en av företrädarna, omskriven i media som Trustormannen, dömdes för våldtäkt. Under 2019 prövade hovrätten samtliga gärningar inom ramen för en och samma dom. Den sammanlagda påföljden för brotten bestämdes till fängelse i fyra år och nio månader för Trustormannen respektive tre år och sex månader för den andra företrädaren.

Aktiemanipulation i sociala medier
I oktober dömdes två ekonomistudenter för aktiekursmanipulation (otillbörlig marknadspåverkan) varvid brottsvinster om cirka 900 000 kronor kunde förverkas och återföras till staten. Ärendet är det första som har prövats av svensk domstol, där man använder sig av en friskrivningsklausul i samband med aktiemanipulation i sociala medier.

Under fyra månaders tid hade studenterna, under påhittade signaturer, publicerat investeringsrekommendationer på aktieforum för att trycka upp aktiekurserna och sedan sälja innehavet. En så kallad ”Pump and dump-metod”. Totalt rörde det sig om tio bolag på Aktietorget och Nasdaq/First North. Direkt före publiceringen av investeringsrekommendationerna hade de två studenterna köpt aktier och mycket kort tid därefter sålt av hela sitt innehav till långt under de riktkurser som de själva angett. I brottsupplägget hade studenterna använt sig av friskrivningsklausuler kopplat till investeringsrekommendationerna.

I samband med en husrannsakan i de tilltalades bostäder togs flera datorer i beslag. Vid en undersökning av datorerna kunde en raderad chattkommunikation som visade ”brottsplanen” återskapas.

En framgångsfaktor i utredningen har varit samarbetet mellan Ekobrottsmyndigheten och marknadsplatserna. En annan har varit myndighetens arbete med att kartlägga olika händelser och nyheter kopplat till de aktuella aktierna för att bevisa att dessa inte påverkade aktiekurserna, utan att det istället var ekonomistudenternas vilseledande investeringsrekommendationer och haussande inlägg på olika aktieforum som orsakade kursuppgångarna i aktierna.

Brott mot HSB bostadsrättsförening

År 2018 fastställde hovrätten den första deldomen mot ägaren och företrädaren för ett byggföretag som haft uppdrag åt en HSB bostadsrättsförening i Malmö. Företrädaren dömdes för grova skattebrott och grovt försvårande av skattekontroll till fängelse två år och sex månader och fem års näringsförbud.

I oktober 2019 skärpte hovrätten den andra deldomen mot ordföranden i bostadsrättsföreningen och den tidigare dömde företrädaren för byggföretaget. De dömdes för grovt givande respektive grovt tagande av muta begånget under samma tid som byggbolaget fakturerade bostadsrättsföreningen för nästan 70 miljoner kronor. Mutorna avsåg resa och hotell i London, en dyr märkesklocka och gratis tillgång till en lyxbil under ett halvår. Hovrätten skärpte företrädarens tidigare fängelsestraff med fyra månader och dömde ordföranden till ett år och fyra månaders fängelse och fem års näringsförbud. Ordföranden dömdes också till att betala värdet av mottagna mutor med nästan 1 miljon kronor som förverkande av brottsutbyte.

I samma rättegång dömdes även en representant för ett annat byggföretag, som fakturerat bostadsrättsföreningen nästan 40 miljoner kronor, och ordföranden dömdes för grovt givande respektive grovt tagande av muta bestående av kontantöverföringar och gratis bilar under flera år. Samma företrädare dömdes även för givande av muta till ytterligare en styrelseledamot i bostadsrättsföreningen, som i sin tur dömdes för tagande av muta. Även denna muta avsåg gratisbilar. Företrädaren för byggbolaget dömdes till ett års fängelse och styrelseledamoten till villkorlig dom och dagsböter.

Förundersökningen har varit omfattande och inbegripit rättshjälp från bl.a. Danmark och Polen där merparten av företagets betalningar hamnade. I förundersökningen har penningbeslag gjorts hos företrädaren och byggföretaget på nästan 2 miljoner kronor och beslag av kontanter på drygt en halv miljon kronor. Genom en framgångsrik myndighetssamverkan har därutöver en fastighet och en lyxbil beslagtagits och totalt 10 miljoner kronor kunnat säkrats för olika skatteskulder.

STYRNING, UTVECKLING, OCH SAMVERKAN

RÄTTSUTVECKLING OCH RÄTTSLIG STYRNING

Enligt 5 § förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten ska myndigheten följa och analysera utvecklingen och rättstillämpningen när det gäller ekonomisk brottslighet och utarbeta förslag till åtgärder. Myndigheten ska också samordna åtgärder mot ekonomisk brottslighet.

Remisser och utredningar

Lagstiftningsarbete utgör ett viktigt led i att förebygga och bekämpa ekonomisk brottslighet. Ekobrottsmyndigheten följer rättstillämpningen och hur den ekonomiska brottsligheten utvecklas. Myndigheten lämnar synpunkter på lagstiftning genom att besvara remisser samt bidra med experter i utredningar och hearings av olika slag.

Under året har 62 remisser kommit in till Ekobrottsmyndigheten och 49 yttranden har lämnats. Bland de remisser som bedöms ha en större inverkan på Ekobrottsmyndighetens arbete kan nämnas betänkandet Ett säkert statligt ID-kort med e-legitimation (SOU 2019:14), Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag (Ds 2019:6), F-skatteutredningens betänkande F-skattesystemet – en översyn (SOU 2019:31) samt promemorian Några frågor om straff för marknadsmissbruk (Fi2019/02558/V).

Ekobrottsmyndigheten har under året deltagit i nio utredningar. Bland de utredningar som bedöms ha en större inverkan på myndighetens arbete kan följande nämnas:

Ekobrottsmyndigheten har deltagit med en expert i utredningen som lett till betänkandet om Stora brottmål – nya processrättsliga verktyg (SOU 2019:38) som innehåller en större översyn av de svenska rättegångsbestämmelserna. I betänkandet lämnas förslag på åtgärder som kan bidra till att effektivisera de stora brottmålen. Det föreslås bl.a. ett ökat fokus på förberedelsen i brottmål och att parternas ställningstaganden ska klargöras i ett tidigare skede. Det föreslås också att en misstänkt som lämnar uppgifter av väsentlig betydelse för utredningen ska kunna ges fördelar i form av att åklagaren beslutar om förundersökningsbegränsning eller utfäster sig om ett högsta straff för de aktuella brotten. Ekobrottsmyndigheten har i sitt remissvar varit i huvudsak positiv till de lämnade förslagen. Eftersom de brottmål som Ekobrottsmyndigheten handlägger ofta är omfattande och komplicerade, kan ett genomförande av förslagen komma att få mycket stor betydelse för verksamheten.

Myndigheten har också deltagit med en expert i utredningen om F-skattesystemet – några särskilt utpekade frågor (SOU 2018:49). Ekobrottsmyndigheten har

i sitt remissyttrande angett att förslagen i stora delar är positiva ur ett brottsförebyggande perspektiv. Förändringar i F-skattesystemet är en av de åtgärder som behövs för att bekämpa den grova ekonomiska brottsligheten. Ekobrottsmyndigheten har även föreslagit ytterligare ändringar i regelverket som skulle kunna innebära ytterligare förutsättningar för att förhindra att företag med F-skatt används som brottsverktyg. Till exempel föreslås att säljare av ett företag ska anmäla detta till Skatteverket för att synliggöra att ett företag som har F-skatt har fått nya ägare och göra kontrollen av företag som köps av oseriösa köpare göras mer effektiv. I remissvaret föreslås även att Skatteverket ska få möjlighet att utreda om faktisk företrädare förekommer i samband med ansökningar om F-skatt. Även Bolagsverkets roll lyfts fram och förutsättningarna för informationsutbyte med andra myndigheter.

Myndigheten har också deltagit med en ledamot i Delegationen för korrekta utbetalningar som i december överlämnade sitt slutbetänkande (SOU 2019:59). Delegationen har haft i uppdrag att motverka felaktiga betalningar från välfärdssystemen genom att sprida kunskap, främja samverkan, identifiera behov av förändringar och föreslå hur arbetet kan fortsätta i ett längre perspektiv.

Partsinsyn och sekretess

Det har blivit allt vanligare att det i omfattande ärenden kommer in framställningar om utlämnande av allmänna handlingar. Regelverken om partsinsyn och sekretess är komplexa och ställer höga krav på kunskap samtidigt som sekretessbedömningarna ofta är mycket tidskrävande. För att öka kunskapen har utbildningar genomförts dels om partsinsyn, dels om allmänna handlingar och sekretess.

Rättslig utveckling som bidragit till god offentlighetsstruktur

Flera aktiviteter som syftar till att upprätthålla en god offentlighetsstruktur har genomförts under året. Ett projekt för att förbättra hanteringen av allmänna handlingar i myndighetens administrativa verksamhet har påbörjats. Som ett led i arbetet med att öka kompetensen vid hanteringen av allmänna handlingar har utbildningar genomförts. Riksarkivet har beviljat myndighetens ansökan om gallring av pappersförlagor till handlingar som skannats i syfte att effektivisera hanteringen och förbättra återsökningsmöjligheterna i arkiverade ärenden. En utbildning i bemötande av rättshaveristiskt beteende har genomförts, bl.a. för att förbättra medarbetarnas kompetens avseende hantering av omfattande och återkommande ärenden om utlämnande av allmänna handlingar.

Tillsyn och överprövningar

Enligt 11 § förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten ska myndigheten
varje år redovisa de iakttagelser som gjorts inom ramen för den rättsliga tillsynsverksamheten.

Systematisk tillsyn

Överåklagarens kansli vid Ekobrottsmyndigheten ansvarar för myndighetens tillsynsverksamhet och hanteringen av mål i Högsta domstolen. Tillsynen sker på övergripande nivå genom aktiviteter som planeras årligen. Resultatet av 2019 års granskning och eventuella förslag på åtgärder redovisas i en rapport under första kvartalet 2020.

Viktiga återkommande inslag i den övergripande tillsynen är den så kallade domsgranskningen, löpande tillsyn av vissa operativa frågor samt uppföljning av kamrarnas granskningar av anhållningsliggaren och det hemliga tvångsmedelsdiariet. Tillsyn sker också i enskilda ärenden när det på förekommen anledning finns skäl till det, t.ex. genom att det uppmärksammats att en åklagares handläggning har varit felaktig i någon del. Granskningen på övergripande nivå, t.ex. beträffande tvångsmedelsfrågor, kan även ligga till grund för tillsyn i ett enskilt ärende. Under året har två tillsynsärenden inletts avseende hanteringen av skattetillägg respektive underrättelse efter användning av hemliga tvångsmedel, samt beslut fattats i fyra fall om att inte inleda tillsynsärende. Av de ärenden som överlämnats till Särskilda åklagarkammaren vid Åklagarmyndigheten för prövning av frågan om straffrättsligt ansvar har förundersökning inletts i ett ärende. I det ärendet har frågan om tillsyn därför inte aktualiserats vid Ekobrottsmyndigheten.

Synpunkter på åklagarens handläggning

Klagomål mot åklagares handläggning kan göras av enskilda eller juridiska personer och röra påståenden om brister, exempelvis långsam handläggning. Det förekommer även att invändningar om jäv görs när det gäller åklagares handläggning av ett visst ärende. I två ärenden har klagomål mot åklagares handläggning framförts. Inget av ärendena har föranlett kritik. Ett ärende har enbart rört frågan om jäv medan ett annat ärende, ett överprövningsärende, även omfattat en jävsfråga. Jäv har inte ansetts föreligga i något av ärendena.

Överprövning

En åklagares beslut i ett ärende kan prövas genom överprövning. Normalt sker det efter begäran av en person med klagorätt, såsom målsäganden, misstänkt eller annan person när särskilda skäl anses föreligga. Efter att ha uppmärksammats på ett beslut kan överåklagaren, även om personen inte har klagorätt, pröva ärendet i sak om det finns skäl till det. Kansliet kan också på eget initiativ granska ett beslut och ändra det. Antalet inkomna överprövningsärenden under året har uppgått till 41. Av dessa har beslut fattats eller ärendet annars slutligt hanterats i 35 ärenden. Dessutom har beslut fattats i två ärenden som inkommit under 2018. Av de beslut som fattats har prövning i sak skett i 20 ärenden medan sådan prövning inte gjorts i 13 av ärendena. De resterande fyra ärendena har antingen skrivits av efter kontakt med sökanden eller överlämnats till ekobrottskammare, som haft att initialt ta ställning till frågan om omprövning, respektive till Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Stockholm, eftersom den brottstyp som beslutet avsett rätteligen skulle ha handlagts där. Av de ärenden som prövats i sak har åklagarens beslut ändrats i fyra ärenden genom att förundersökning inletts och i ett fall återupptagits. I ett av ärendena har det ansetts att uppgifter i tidigare ärende att den misstänkte inte varit möjlig att nå, inte har kunnat ligga till grund för en bedömning om att den misstänkte lämnat landet utan att en ny eftersökningsåtgärd vidtagits. I de andra tre ärendena har det ansetts att ytterligare utredningsåtgärder – i något fall förhör med den misstänkte och i något annat fall andra åtgärder – behövt vidtas innan ett kvalificerat ställningstagande till möjligheten att bevisa brott kunnat göras.

Yttranden i Högsta domstolen

Ekobrottsmyndigheten lämnar yttranden till riksåklagaren avseende ärenden i Högsta domstolen. Under året har fem yttranden lämnats på riksåklagarens begäran. Yttrandena har gällt näringsförbud, sanktionskumulation, grovt bokföringsbrott, preskriptionsavbrott enligt skattebrottslagen och begäran om resning från den dömde.

DIGITALISERAD VERKSAMHETSUTVECKLING

Utvecklingsprojekt för att möta verksamhetens behov

För en effektiv verksamhet är det centralt att kunna hantera information digitalt. En digital ärendehantering är inte bara en förutsättning för effektivitet utan innebär ökad rättssäkerhet, god transparens samt bättre kontroll över och skydd av information och personuppgifter. För att tillgodose myndighetens digitala behov har flera projekt och aktiviteter genomförts. Ekobrottsmyndigheten har implementerat ett nationellt forensik- och analysnät för att öka förmågan att omhänderta, bearbeta och analysera den ständigt ökade mängden digitala beslag.

Ett fortsatt arbete med digitalisering av den manuella hanteringen avseende inhämtning av information från banker och finansiella institut har bidragit till tidsbesparing och minskad genomströmningstid i myndighetens förundersökningar.

”Omhänderta, bearbeta och analysera den ständigt ökade mängden digitala beslag.”

Hållbar IT-infrastruktur för utredningsinformation

Ekobrottsmyndigheten har haft ett utökat it-tekniskt samarbete med Polismyndigheten med målsättning att Polismyndigheten 2020 ska bistå med förvaltningen av myndighetens utredningsinformation. En överflyttning av utredningsinformation till Polismyndigheten kommer att förenkla vardagen för myndighetens medarbetare och därmed effektivisera utredningsarbetet. Under året har ett arbete med rättsliga frågor och förberedelser för tekniskt genomförande bedrivits.

Rättsväsendets informationsförsörjning

Ekobrottsmyndigheten deltar i arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) tillsammans med tio andra myndigheter[14]. Samarbetet syftar till att uppnå ett effektivare, säkrare och snabbare flöde av information mellan myndigheterna. Utvecklingsinsatserna har hittills lett till kortare handläggningstider, snabbare överföringar, ökad informations- och rättssäkerhet samt ökade förutsättningar att utveckla statistik. En stor del av ärendehanteringen mellan myndigheterna i brottmålsprocessen har kunnat övergå från pappersform till digital hantering mellan myndigheternas ärendehanteringssystem.

Inom RIF och de systemägande myndigheterna Åklagarmyndigheten (Cåbra) och Polismyndigheten (Durtvå) pågår ett omfattande arbete med att effektivisera och digitalisera ärendehanteringen. Ekobrottsmyndigheten har under året deltagit aktivt i detta arbete och målet är att så mycket information som möjligt ska kunna hanteras och utbytas digitalt mellan ärendehanteringssystemen.

Ekobrottsmyndigheten har inom ramen för RIF-arbetet implementerat en rutin avseende en temporär lösning för hantering av stora ärenden. Detta arbete syftar till att dela och utbyta information digitalt. En tydlig effekt av RIF-samarbetet är att de digitala utbytena har ökat väsentligt det senaste året, vilket nästan uteslutande på en stor ökning av antalet PDF-utbyten.[15]

Inom ramen för RIF-arbetet har Ekobrottsmyndigheten, tillsammans med övriga myndigheter, till regeringen redovisat en gemensam utvecklingsplan för 2020 med planerade nyttohemtagningar (Ju2018/04521).

Uppdrag enligt regleringsbrev - Digital bevisning och Mina Meddelanden

Ekobrottsmyndigheten har redovisat en förstudie om digital bevisning och en rapport avseende Mina meddelanden i februari 2019 (Ju2017/03227/KRIM).

14. Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Rättsmedicinalverket, Skatteverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten.
15. Ett pdf-utbyte har en unik identitet och en mängd strukturerad information som skickas direkt mellan myndigheternas verksamhetssystem, men det saknar däremot unika RIF-identiteter för brott, misstänkta personer och brottsmisstankar.

SAMVERKAN

Ekobrottsmyndigheten har en omfattande samverkan i första hand med andra myndigheter för att bekämpa den ekonomiska brottsligheten. I följande avsnitt redogörs för delar av denna samverkan på en övergripande nivå. I övrigt lämnas information om samverkan i anslutning till resultatinformationen i verksamhetens olika delar.

Samverkan med Åklagarmyndigheten

Ekobrottsmyndigheten har en regelbunden samverkan med Åklagarmyndigheten på samtliga nivåer såväl operativt som strategiskt. Samverkan sker främst inom jour- och beredskapsfrågor, it, HR och utbildning samt rättslig tillsyn. I samband med en inventering har flera förslag framkommit på samverkansformer och utvecklingsmöjligheter mellan myndigheterna. Ett återkommande önskemål är centralt anordnade erfarenhetsutbyten inom vissa gemensamma områden.

Samverkan med Polismyndigheten

Arbetet med att möjliggöra flytt av Ekobrottsmyndighetens utredningsinformation har fortsatt under året och kommer att genomföras 2020. Myndigheterna samverkar om framtagande av tekniskt analysstöd för utredningsverksamheten och utveckling av utredningssystemet DUR samt framtagandet av en utredningsstrategi för Polismyndigheten. Inom HR-området har myndigheterna särskilt samverkat för en effektiv rekryteringsprocess av poliser till Ekobrottsmyndighetens verksamhet. Ekobrottsmyndigheten har i olika verksamheter fördjupat samverkan i åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Samarbetet med finanspolisen inom Polismyndigheten och Skatteverkets skattebrottsenhet fortsätter och flera operativa ärenden har startats med utgångspunkt i gemensamma prioriteringar mot t.ex. vissa strategiska individer inom grov ekonomisk brottslighet. Polismyndigheten ger värdefullt stöd när Ekobrottsmyndigheten behöver hjälp vid omfattande eller riskfyllda tillslag. Poliserna vid Ekobrottsmyndigheten har genomgått utbildningar i polisiär konflikthantering (POLKON) vid polisregionerna.

Kriminalvården

Revisorsinspektionen
Swedish Inspectorate of Auditors

FAR

Samverkan med Skatteverket
Skattebrottsenheten
En fortlöpande samverkan med skattebrottsenheten sker både på central och lokal nivå. Frågor som diskuteras i dessa forum handlar bl.a. om prioriteringar, rutiner, resurssättning och åtgärder för att kunna effektivisera utredningsarbetet. Det pågår en försöksverksamhet i Stockholm som innebär att åklagare finns på plats några dagar i veckan på skattebrottsenhetens kontor för att snabbt kunna ge återkoppling i ärenden. Ekobrottsmyndigheten har även varit delaktig i utbildningen av ett antal nya medarbetare som skattebrottsenheten anställt under året.

Skatteverkets fiskala sida
Den regelbundna samverkan på central och lokal nivå, med rikssamordnare och regionala samordnare för brottsanmälningar har fortsatt under året. Syftet med samverkan är främst att höja kvaliteten på brottsanmälningar, effektivisera genom att få rutiner på plats, erfarenhetsutbyte och att öka förståelsen för varandras verksamheter.

Samverkan med Bolagsverket
Under året har fokus för den rättsliga samverkan mellan myndigheterna legat på hur anmälningar av bokföringsbrott ska utredas och lagföras på ett än mer enhetligt sätt. Det handlar framförallt om ärenden där årsredovisning inte har upprättats eller har upprättats för sent. Mot bakgrund av den praxis som utvecklats av Högsta domstolen finns förutsättningar att effektivisera hanteringen. Ekobrottsmyndigheten har inlett en samverkan med Bolagsverket i syfte att ytterligare stärka rättssäkerheten vad gäller vilka gärningar som ska leda till utredning och lagföring.

Myndigheten har också påbörjat ett utvecklingsarbete som syftar till att Bolagsverkets brottsanmälningar ska kunna ske digitalt. Ekobrottsmyndigheten bedömer att detta kommer att medföra en minskad manuell hantering och registrering av brottsanmälningar, kortare genomströmningstid och högre rättssäkerhet.

Ekobrottsmyndigheten deltar även i en referensgrupp som Bolagsverket har bildat i sitt arbete för att motverka ekonomisk brottslighet. Gruppen består av

experter från olika myndigheter och inom näringslivet. Gruppen har träffats vid två tillfällen för att på strategisk nivå diskutera och föreslå åtgärder.

Samverkan med Kriminalvården

Ekobrottsmyndigheten har under året inlett samverkan med Kriminalvården. En av frågorna som har avhandlats tillsammans med Kriminalvården och Åklagarmyndigheten är den höga beläggningen på häktena och vad som kan göras tillsammans för att komma till rätta med situationen.

Rutiner brottsutredningar i konkurs (RUBICON)

Det myndighetsgemensamma samarbetet RUBICON som syftar till att få till stånd effektiva konkursutredningar har fortsatt sin verksamhet på både lokal och central nivå. I samarbetet deltar Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket, Rekonstruktörs- och förvaltarkollegiet samt Ackordscentralen.

Samverkan med redovisnings- och revisionsorganisationer samt Revisorsinspektionen

Som en del i Ekobrottsmyndighetens omvärldsbevakning och brottsförebyggande arbete samverkar myndigheten med Revisorsinspektionen, SRF konsulterna och Förenade Auktoriserade Revisorer (FAR). Denna samverkan innebär att informationsutbyte sker kontinuerligt mellan dessa aktörer och Ekobrottsmyndigheten med anknytning till ekonomisk brottslighet och inom området redovisning- och revision. Det har bl.a. resulterat i åtta olika utbildningsinsatser för redovisningskonsulter och revisorer samt att redovisningsorganisationerna har haft utbildningsinsatser för Ekobrottsmyndighetens ekorevisorer. Syftet har varit att lyfta redovisningskonsulters och revisorers medvetenhet om ekonomisk brottslighet och hur man kan identifiera den samt att bibehålla ekorevisorernas kompetens inom redovisnings- och revisionsområdet.

ÖVRIGT

Jämställdhetsintegrering

ÅTERRAPPORTERING ENLIGT REGLERINGSBREV:

Ekobrottsmyndigheten ska redovisa resultat av de åtgärder avseende jämställdhetsintegrering som vidtagits för att myndighetens verksamhet ska bidra till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken.

Ekobrottsmyndigheten har fortsatt arbetet med att ta fram ett nytt arbetssätt för jämställdhetsintegrering. Myndighetens arbetsgrupp har tagit fram en målbild och en metod för att systematiskt integrera jämställdhetsperspektivet i den löpande verksamheten.

Myndigheten har ökat sina resurser i arbetet och samordnarrollen har fått en bredare kompetens inom könsrelaterade frågor, analys och rättsvetenskap. Myndighetens arbetsgrupp har fortsatt att delta och bidra i nätverk, både vid Regeringskansliet och Jämställdhetsmyndigheten samt inom nätverk med andra myndigheter. Ekobrottsmyndighetens arbetsgrupp och samordnare har också gjort studiebesök hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att få inspiration och ta del av erfarenheter inom området. Arbetet med analys med hjälp av könsuppdelad statistik har fortsatt. Arbetsgruppen för jämställdhetsintegrering har under året identifierat olika områden där Ekobrottsmyndigheten kan bidra, direkt eller indirekt, till de jämställdhetspolitiska målen. Ett område avser hur myndigheten arbetar med utveckling av jämställdhetsperspektivet i arbetssätt, bemötande och attityder till män och kvinnor i olika delar av verksamheten. Ett annat område är hur Ekobrottsmyndighetens förståelse och beskrivning av den ekonomiska brottsligheten kan påverkas av stereotypa uppfattningar om män och kvinnor. Ett tredje område omfattar hur jämställdhetsperspektivet säkerställs inom styrnings- och planeringsarbetet på Ekobrottsmyndigheten.

Metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

Regeringen gav 2017 (A2017/02422/ARM) ett gemensamt uppdrag till Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket att under 2018–2020 utveckla ändamålsenliga och effektiva metoder för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.

Ekobrottsmyndigheten bidrar i regeringsuppdraget med kunskap och information om den ekonomiska brottsligheten och kända riskbranscher. Myndigheten

har deltagit i arbetet med att ta fram den gemensamma lägesrapporten som ligger till grund för vilka riskbranscher som ska prioriteras i det myndighetsgemensamma tillsynsuppdraget.

Genom att delta i de tre myndighetsgemensamma arbetsgrupperna för analys, informationsutbyte och metodstöd har Ekobrottsmyndigheten bistått med att utveckla metoder för hela kedjan i tillsynsprocessen samt deltagit i de regionala myndighetsgemensamma grupperna vid planeringen av tillsynsinsatser. Eftersom Ekobrottsmyndigheten inte har ett tillsynsuppdrag, deltar myndigheten inte i genomförandet av arbetsgivarkontroller eller arbetsplatsbesök.

En utmaning i det myndighetsgemensamma arbetet är de sekretesshinder som föreligger och skapar svårigheter för myndigheter att delge information.

De särskilda medel om 2 miljoner kronor som tillförts myndigheten för att delta i uppdraget har använts för att finansiera personalresurser och resor. Större delen av de tillförda medlen har dock betalats tillbaka då kostnaderna rymts inom myndighetens förvaltningsanslag för 2019.

Organisationsjustering

En översyn av ledningsstrukturen för kammarverksamheten har genomförts under året som resulterat i att kammarverksamheten kommer att ledas av tre avdelningschefer, istället för en verksamhetschef. Bakgrunden är ett identifierat behov av ett nationellt helhetsperspektiv och en större långsiktighet i styrningen av Ekobrottsmyndigheten. Vidare finns ett behov av ökad enhetlighet vid kamrarna och att vissa beslut behöver fattas närmare den operativa verksamheten. Ökad tydlighet i styrkedjan och en ökad effektivisering av verksamheten är andra behov som har framkommit. Även förutsättningarna för utveckling av verksamheten behöver förbättras. På uppdrag av generaldirektören har en arbetsgrupp arbetat med de närmare förutsättningarna för de organisatoriska förändringarna. Beslut om organisationsförändringen har fattats i december och kommer att träda i kraft under våren 2020. Avdelningarna kommer att ha följande geografiska indelning:

- Avdelning Sydväst: Ekobrottskamrarna i Göteborg och Malmö,
- Avdelning Stockholm: Ekobrottskamrarna och finansmarknadskammaren i Stockholm,
- Avdelning Nordost: Ekobrottskamrarna i Linköping, Uppsala och Umeå.

Arbetsgruppen har lämnat förslag om förutsättningarna för att ändra den organisatoriska tillhörigheten för it-forensiker respektive it-analytiker. Något beslut i den delen är ännu inte fattat.

Strategisk inriktning

Ekobrottsmyndigheten tog 2018 fram en treårig strategisk inriktning som löper ut 2020. Under året har därför ett arbete bedrivits med att fram en strategisk inriktning för perioden 2020–2025 (Dnr. EBM2020-1). Den syftar till att ge en ram för verksamhetens inriktning och utveckling under de kommande sex åren. Ett arbete har även bedrivits om en vision och en verksamhetsidé för myndigheten.

Extern webb

Ekobrottsmyndigheten har utifrån en förstudie börjat utveckla en ny externwebb för att bättre kunna möta såväl besökarnas behov som myndighetens kommunikationsbehov.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Ekobrottsmyndigheten har generellt en god förmåga att rekrytera och behålla den kompetens som verksamheten behöver. I och med att rekryteringsbasen för åklagare är begränsad finns det ibland svårigheter att få tillräckligt antal sökande. Personalomsättningen har ökat till 16,8 procent under 2019 jämfört med 13,5 procent 2018 och 13,9 procent 2017. En yrkesgrupp som har en ökande personalomsättning är åklagare. Diskussioner har påbörjats om åtgärder för att bredda kompetensförsörjningen av åklagare och arbeta för att förbättra arbetsmiljön för dem som arbetar i särskilt krävande ärenden. Det finns ingen enskild orsak till den ökade personalomsättningen. Orsaker som kan påverka är förändringar i organisationen, byte av chefer, önskan att prova nya arbetsuppgifter och efterfrågan på den kompetens som medarbetare vid Ekobrottsmyndigheten besitter. För att säkerställa förmågan att rekrytera och behålla medarbetare har myndigheten fortsatt arbetet att stärka chefs- och medarbetarskapet på myndigheten.

Tabell 31. Medelantal medarbetare fördelat på personalkategori.

Personalkategori	2019	2018	2017
Chefer	42	37	33
Åklagare	108	105	113
Polisära utredare	221	215	219
Civila utredare	96	98	92
Administratör	56	55	63
Övriga	88	93	93
Totalt	**611**	**603**	**613**

Källa: Palasso. I tabellen ingår poliser anställda av Polismyndigheten som arbetar vid Ekobrottsmyndigheten.

I arbetet med att stärka medarbetarskapet som påbörjades 2018 har det gjorts en inventering av behovet av särskilda satsningar för att stärka medarbetarskap, samarbetsskicklighet och teamarbete på alla verksamhetsorter. Utifrån behoven har ett antal lokalt anpassade insatser påbörjats på alla orter för att förbättra arbetsmiljön och stärka medarbetarnas förmåga att arbeta i team. Ett medvetet och strukturerat arbete för att stärka medarbetarskapet bedöms på flera håll ha bidragit till verksamhetsresultat i en positiv riktning.

Ekobrottsmyndigheten har påbörjat ett arbete med att se över chefsförsörjningen i myndigheten. Arbetet omfattar att ta fram ledarkriterier, se över chefsutbildningar och chefsutveckling samt rekryteringsprocessen för chefer med åklagarbakgrund. Samverkan sker med Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten.

Att kontinuerligt utveckla medarbetarnas kompetens är viktigt för Ekobrottsmyndighetens långsiktiga kompetensförsörjning och en förutsättning för specialistmyndighetens verksamhet. Ekobrottsmyndigheten har en omfattande intern utbildningsverksamhet för att introducera och vidareutveckla medarbetare och arbetar löpande med att utveckla innehåll och metoder för utbildningsverksamheten. Cirka 50 internutbildningar har genomförts vilket är lika många som året innan och något fler än 2017. Myndigheten ser ett behov av att förbättra och utveckla utbildningsverksamheten för att bättre svara mot verksamhetens behov. Sedan tidigare har myndigheten haft ledarskapsutbildning för alla kammarchefer. Under året har även samtliga vice kammarchefer genomgått samma ledarskapsutbildning. Utöver det har i myndigheten hållit utbildningar i hur man skapar framgångsrika team. Vid de två utbildningstillfällena som har genomförts har totalt 20 chefer deltagit och intresse för att delta finns hos fler.

En justering av befattningsstrukturen för myndighetens åklagare har genomförts. Den tidigare benämningen specialiståklagare har ersatts med senior åklagare. Skälen till förändringen är att senior åklagare tydligare knyter an till åklagarens erhållna kompetens och erfarenhet. Ett ytterligare skäl är att ha en gemensam befattningsstruktur inom hela åklagarväsendet. Förändringen innebär också en förändrad kravprofil för seniora åklagare med bl.a. högre krav på erfarenhet som åklagare än vad det tidigare varit för specialiståklagare.

I slutet av 2018 har nya lokala kollektivavtal tecknats avseende arbetstid och restid. Avtalen har nu implementerats i myndigheten.

Samverkan med Åklagarmyndigheten har fördjupats mellan myndigheternas HR-chefer och HR-enheter. Utöver samverkansmöten och chefsförsörjningsprojektet finns det en löpande dialog mellan myndigheterna för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för kompetensförsörjningen inom åklagarväsendet. Ekobrottsmyndigheten har också samarbetat med Polismyndighetens nationella operativa avdelning (NOA) för att säkerställa kompetensförsörjningen av polisiära utredare till myndigheten.

En god arbetsmiljö

I syfte att åstadkomma en god arbetsmiljö arbetar Ekobrottsmyndigheten kontinuerligt med det systematiska arbetsmiljöarbetet på såväl central som lokal nivå. Under året har arbetet med att stärka det verksamhetsnära, löpande och förebyggande arbetsmiljöarbetet särskilt inom ramen för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön fortsatt. Utbildningsinsatser för både chefer och skyddsombud genomförs en till två gånger per år.

Myndigheten har beslutat om en ny likabehandlingsplan (Dnr. EBM2019-1037). Likabehandlingsplanen ska vara en integrerad del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och aktiva åtgärder beslutas utifrån de behov som identifieras i verksamheten.

Trygg arbetsmiljö

En viktig aspekt i arbetsmiljöarbetet handlar om att alla medarbetare har rätt till en trygg och säker arbetsplats. Ett fåtal incidenter har rapporterats gällande otillåten påverkan i form av hot, våld, trakasserier och korruption

mot Ekobrottsmyndighetens medarbetare. De incidenter som inträffat handlar i första hand om trakasserier mot enskilda medarbetare. Åklagare är den mest utsatta yrkesgruppen. Händelserna inträffar oftast inför och under förhandling. Trakasserier bedöms främst vara en metod för att påverka enskilda åklagares beslut i ärenden. Därför är en öppen och återkommande dialog om olika former av otillåten påverkan viktigt för myndigheten.

Arbetet med personsäkerhetsfrågor pågår fortlöpande genom förebyggande säkerhetsåtgärder för berörda medarbetare som är individuellt anpassade. Några enstaka personsäkerhetsärenden har krävt omfattande och långtgående åtgärder. Under året har dock ingen incident rörande direkt hot eller våld inrapporterats.
För att förbättra myndighetens hantering av kriser har två utbildande seminarieövningar, en uppstartsövning och en större krisledningsövning genomförts. Övningarna omfattade myndighetens centrala krisledningsorganisation, men även lokala krisledningsgrupper. Totalt har 25 personer deltagit i övningarna.

Sjukfrånvaro

En god arbetsmiljö skapar förutsättningar för att förebygga och minska sjukfrånvaron. Utöver de åtgärder som vidtagits inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet bedriver Ekobrottsmyndigheten ett nära samarbete med företagshälsovården för att ge så bra förutsättningar som möjligt att vidta såväl förebyggande åtgärder för sjukskrivning som rehabiliterade åtgärder vid sjukdom. Företagshälsovården deltar kontinuerligt i den centrala arbetsmiljökommittén och vid behov i lokala arbetsmiljökommittéer.

Den totala sjukfrånvaron har sjunkit jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron har minskat bland alla åldersgrupper förutom för kvinnor i åldern 30–49 år samt män 50 år och äldre där sjukfrånvaron är på samma nivå som föregående år. Den totala långtidssjukfrånvaron i förhållande till den totala sjukfrånvaron på myndigheten har fortsatt att minska och uppgår nu till 41 procent. För 2018 var motsvarande siffra 50 procent och för 2017 52 procent.

Praktikplatser och moderna beredskapsjobb

Myndigheten har under året arbetat med regeringsuppdraget att bereda praktikplatser för nyanlända och funktionsnedsatta. Myndigheten har identifierat arbetsuppgifter, framförallt inom administrativt stöd, där praktikplats skulle kunna erbjudas. Myndigheten har i samarbete med Arbetsförmedlingen arbetat med matchning av lämpliga kandidater, men ingen praktikant har kunnat beredas plats. Förklaringen till det är att de sex personer som haft moderna beredskapsjobb på myndigheten 2017 och 2018 efter insatsen har erhållit andra tidsbegränsade anställningar, varav en övergått till en tillsvidareanställning på myndigheten. Det har minskat möjligheterna att även ta emot praktikanter.

Eftersom möjligheten till moderna beredskapsjobb har upphört har inga moderna beredskapsjobb tillsatts 2019.

Tabell 32. Sjukfrånvaro i procent av arbetstid.

Sjukfrånvaro i procent	Alla 2019	Egna anställda 2019	Polis-anställda 2019	Alla 2018	Egna anställda 2018	Polis-anställda 2018	Alla 2017	Egna anställda 2017	Polis-anställda 2017
Totalt	**2,74**	**2,90**	**2,50**	**3,34**	**3,22**	**3,52**	**3,21**	**3,06**	**3,44**
Kvinnor	3,31	3,28	3,37	4,28	3,69	5,55	4,26	4,18	4,45
Män	2,19	2,45	1,86	2,42	2,64	2,17	2,23	1,73	2,81
Alla 30–49 år	2,64	3,34	1,48	2,88	3,23	2,25	3,23	2,84	3,95
Kvinnor 30-49 år	3,70	4,47	2,07	3,68	3,70	3,65	4,14	4,11	4,21
Män 30–49 år	1,65	2,08	1,06	2,05	2,63	1,28	2,30	1,30	3,75
Alla 50 år och äldre	2,89	2,41	3,56	3,85	3,24	4,65	3,19	3,35	2,97
Kvinnor 50 år och äldre	2,95	2,00	4,70	5,02	3,75	7,31	4,44	4,30	4,72
Män 50 år och äldre	2,82	2,94	2,70	2,79	2,64	2,93	2,16	2,27	2,06

Källa: Palasso

FINANSIELL REDOVISNING

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(TKR)	2019	2018	2017	2016	2015
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	55 000	50 000	50 000	60 000	68 000
Utnyttjad inkl finansiell leasing	37 533	36 806	36 471	40 451	53 588
Kredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	34 000	33 500	31 500	31 500	30 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	88	192	195	251	138
Räntekostnader	175	243	238	274	126
Avgiftsintäkter					
Utfall, disponibla intäkter	833	1 595	160	247	199
Utfall, ej disponibla intäkter	490	0	444	0	58
Anslagskredit					
Beviljad i regleringsbrev	20 566	20 310	19 453	19 083	18 278
Utnyttjad	0	0	6 838	0	0
Anslag					
Ramanslag					
Anslagssparande	18 418	16 443	0	7 828	10 982
Personal					
Antal årsarbetskrafter egna anställda	336	333	338	329	313
Medelantal egna anställda	374	370	378	363	343
Antal årsarbetskrafter polisanställda*	226	211	212	209	199
Medelantal polisanställda*	237	233	235	229	216
Driftkostnad per årsarbetskraft					
Driftkostnad per årsarbetskraft egna anställda	2 033	1 991	1 927	1 891	1 843
Driftkostnad per årsarbetskraft inkl polisanställda*	1 215	1 219	1 184	1 156	1 127
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Balanserad kapitalförändring	0	0	0	0	0

**Poliser anställda av Polismyndigheten som arbetar vid Ekobrottsmyndigheten.*

Lönekostnad polisanställda	*170 840*	*161 056*	*157 740*	*154 870*	*141 377*

RESULTATRÄKNING

(TKR)	NOT	2019	2018
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	690 654	673 064
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	833	1 595
Intäkter av bidrag	3	2 966	2 006
Finansiella intäkter	4	94	266
Summa		**694 547**	**676 931**
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-353 983	-340 666
Kostnader för lokaler		-61 511	-57 027
Övriga driftkostnader	6	-267 459	-265 197
Finansiella kostnader	7	-205	-265
Avskrivningar		-11 389	-13 776
Summa		**-694 547**	**-676 931**
Verksamhetsutfall		**0**	**0**
Uppbördsverksamhet			
Uppbörd intäkter av andra ersättningar	8	490	0
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-490	0
Saldo		**0**	**0**
Årets kapitalförändring		**0**	**0**

BALANSRÄKNING

(TKR)	NOT	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	390	0
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	10	1 525	2 648
Summa		**1 915**	**2 648**
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	15 694	17 982
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	20 365	15 356
Summa		**36 059**	**33 339**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		0	2
Fordringar hos andra myndigheter	13	6 919	5 068
Övriga kortfristiga fordringar		22	17
Summa		**6 941**	**5 086**
Periodavgränsningsposter	14		
Förutbetalda kostnader		16 673	14 832
Övriga upplupna intäkter		0	522
Summa		**16 673**	**15 354**
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15	-16 386	-13 492
Summa		**-16 386**	**-13 492**
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	16	85 704	83 341
Beslagtagna medel	17	12 890	104 196
Summa		**98 594**	**187 537**
SUMMA TILLGÅNGAR		**143 796**	**230 472**

(TKR)	NOT	2019-12-31	2018-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	18		
Statskapital		22	22
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa		**22**	**22**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	19	1 767	2 230
Övriga avsättningar	20	4 938	4 305
Summa		**6 705**	**6 535**
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	21	36 180	35 593
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	22	36 657	30 709
Leverantörsskulder		16 458	19 436
Övriga kortfristiga skulder	23	20 781	111 287
Summa		**110 076**	**197 025**
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	24	26 486	25 366
Oförbrukade bidrag	25	507	1 524
Summa		**26 993**	**26 890**
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		**143 796**	**230 472**

ANSLAGSREDOVISNING

REDOVISNING MOT ANSLAG (TKR)

Anslag	Ingående överförings-belopp	Årets till-delning enl. regl. brev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings-belopp
Utgiftsområde 04 Rättsväsendet					
1:4 Ekobrottsmyndigheten (Ramanslag)					
ap. 1 Ekobrottsmyndigheten (ram)	16 443	693 548	709 991	691 573	18 418
Summa	**16 443**	**693 548**	**709 991**	**691 573**	**18 418**

Finansiella villkor
Anslagskredit = 20 566 tkr

Utgiftsområde 4. Rättsväsendet
1:4 Ekobrottsmyndigheten (Ramanslag)
ap.1 Ekobrottsmyndigheten (ram)

Myndigheten har tilldelats 8 000 tkr extra i höständringsbudgeten för 2019, Prop.2019/20:2.

REDOVISNING MOT INKOMSTTITEL (TKR)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2811 123 Övriga inkomster av statens verksamhet	-	490
Summa	-	**490**

Årets övriga inkomster av statens verksamhet avser förverkade beslagtagna medel efter dom.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Belopp i tusental kronor där ej annat anges. Summeringsdifferenser kan förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

REDOVISNINGSPRINCIPER

Tillämpade redovisningsprinciper
Ekobrottsmyndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

Brytdag
Av 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring framgår att alla myndigheter ska tillämpa en s.k. brytdag när den löpande bokföringen för perioden ska avslutas. Brytdagen för räkenskapsår 2019 inföll den 3 januari 2020. Efter brytdagen tillförs räkenskaperna främst bokslutstransaktioner som bland annat innefattar periodavgränsningsposter. Som periodavgränsningspost bokförs förutbetalda kostnader, upplupna intäkter, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter vars belopp överstiger 100 tkr.

VÄRDERINGSPRINCIPER

Anläggningstillgångar
Anläggningstillgångar definieras som tillgångar med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och en ekonomisk livslängd som uppgår till minst tre år. Som anläggningstillgång klassificeras dessutom objekt som utgör en fungerande enhet och vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till minst 25 tkr.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan. Avskrivningar görs på beräknad ekonomisk livslängd fr.o.m. den månad tillgången tas i drift. Bärbara datorer kostnadsförs direkt.

Tillämpade avskrivningstider

3-5 år	Immateriella anläggningstillgångar
3-10 år	Förbättringsutgifter på annans fastighet
3 år	Maskiner, datorer, servrar
5 år	Bilar
2-3 år	Finansiell leasing (bilar)
5 år	Möbler
3-10 år	Övriga inventarier

Fordringar och skulder
Fordringarna har tagits upp till de belopp med vilka de beräknas inflyta. Skulder har värderats till anskaffningsvärde respektive nominellt värde om ej annat anges i not. Fordringar och skulder i utländsk valuta har tagits upp till balansdagens kurs.

Avsättningar
Ekobrottsmyndigheten har gjort avsättningar för avtalade pensioner till personal som har beviljats delpension. Avsättningar har även gjorts för lokala omställningsmedel och trygghetsmedel enligt lokalt tecknade avtal mellan Ekobrottsmyndigheten och personalorganisationerna.

UPPGIFTER OM LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Enligt 7 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Ekobrottsmyndigheten uppge vilka uppdrag ledande befattningshavare har haft som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter och uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag. Myndigheten ska även redovisa de skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som har betalats ut till dessa personer under räkenskapsåret.

Namn	Uppdrag i andra statliga myndigheters styrelser och råd samt aktiebolagsstyrelser	Ersättning och förmåner 2019 (tkr)
Generaldirektör		
Monica Rodrigo		1 414
Ordinarie ledamöter i Ekobrottsmyndighetens insynsråd		
Sophie Degenne		6
Inger Söderholm[16]	Kriminalvården	3
Anders Hansson	Vällingebostäder AB, Veboa Holding AB	6
Leif Ljungholm	Advokatsamfundets diciplinnämnd	3
Peter Källenfors	Boldarc AB	3
Anette Landén	Transportstyrelsen	3
Maria Strömkvist[17]	AB Samarkand 2015	3
Lena Egelin[18]		2

16. Entledigad från EBM:s Insynsråd från och med 2019-09-26
17. Förordnad i EBM:s Insynsråd från och med 2019-05-02
18. Förordnad i EBM:s Insynsråd från och med 2019-09-26

NOTER

RESULTATRÄKNING (TKR)

Not 1. Intäkter av anslag	2019	2018
Intäkter av anslag i resultaträkningen	690 654	673 064
Utgifter i anslagsredovisningen	-691 573	-673 727
Summa	**-919**	**-663**

Skillnaden beror på semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 som redovisats mot anslag enligt övergångsbestämmelsen till 12 § anslagsförordningen (2011:223).

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2019	2018
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	668	47
Intäkter av övrigt	24	70
Realisationsvinst maskiner och inventarier	141	1 478
Summa	**833**	**1 595**

Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen år 2019 består av intäkter för utlåning av personal till Åklagarmyndigheten. Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen år 2018 avsåg intäkter för utbildning och konferenser. Realisationsvinsten avser avyttring av finansiell leasing bil. Föregående års vinst avsåg avyttring av finansiella leasingbilar och ägda bilar.

Not 3. Intäkter av bidrag	2019	2018
Intäkter av bidrag från EU	52	1 032
Intäkter av bidrag från Arbetsmiljöverket	1 493	476
Intäkter av bidrag från Arbetsförmedlingen, anställningsstöd	1 421	498
Summa	**2 966**	**2 006**

Intäkter av bidrag avser slutreglering av EU projektet CARIN (Camden Assets Recovery Interagency Network). Bidrag från Arbetsmiljöverket avser medel för metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet.

Not 4. Finansiella intäkter	2019	2018
Ränteintäkter avseende Riksgäldskontoret	88	192
Övriga finansiella intäkter	6	74
Summa	**94**	**266**

Not 5. Kostnader för personal	2019	2018
Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag)	-215 522	-210 694
-varav arvoden till insynsråd och ej anställd personal	-130	-155
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier, andra avgifter enligt lag samt övriga personalkostnader.	-138 461	-129 972
Summa	**-353 983**	**-340 666**

Lönekostnaderna för polisanställda redovisas sedan 1 juli 2013 under övriga driftkostnader.

Not 6. Övriga driftkostnader	2019	2018
Polislöner	-170 840	-161 056
Övriga driftkostnader	-96 619	-104 141
Summa	**-267 459**	**-265 197**

De totala övriga driftkostnaderna har ökat med ca 2 300 tkr. Ökningen förklaras främst av en ökning av polislöner om ca 9 800 tkr. Antalet polisanställda årsarbetskrafter uppgår till 226 i år. Övriga driftkostnader har minskat med ca 7 500 tkr och avser främst mindre användning av konsulter och köpta tjänster samt färre gjorda utrangeringar av anläggningar år 2019 än år 2018.

Not 7. Finansiella kostnader	2019	2018
Räntekostnader avseende Riksgäldskontoret	-175	-243
Övriga finansiella kostnader	-30	-22
Summa	**-205**	**-265**

Not 8. Intäkter av avgifter som inte disponeras	2019	2018
Övriga intäkter av uppbördsverksamhet	490	0
Summa	**490**	**0**

Årets övriga intäkter avser förverkade beslagtagna medel efter dom.

BALANSRÄKNING (TKR)

Not 9. Balanserade utgifter för utveckling	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	0	0
Årets anskaffningar/pågående	390	0
Summa anskaffningsvärde	**390**	**0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0
Årets avskrivningar	0	0
Summa ackumulerade avskrivningar	**0**	**0**
Utgående bokfört värde	**390**	**0**

Årets anskaffning av balanserade utgifter för utveckling avser pågående utveckling av en ny extern webbplattform.

Not 10. Rättigheter och andra immateriella tillgångar	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	5 535	2 179
Årets anskaffningar	273	3 355
Summa anskaffningsvärde	**5 808**	**5 535**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 887	-1 548
Årets avskrivningar	-1 396	-1 339
Summa ackumulerade avskrivningar	**-4 283**	**-2 887**
Utgående bokfört värde	**1 525**	**2 648**

Not 11. Förbättringsutgifter på annans fastighet	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	37 605	38 435
Årets anskaffningar	1 744	-75
Årets utrangeringar	0	-755
Summa anskaffningsvärde	**39 349**	**37 605**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-19 622	-15 750
Årets avskrivningar	-4 033	-4 239
Årets utrangeringar	0	366
Summa ackumulerade avskrivningar	**-23 655**	**-19 622**
Utgående bokfört värde	**15 694**	**17 982**

I 2018 års anskaffning ingår en kreditfaktura gällande 2017 års anskaffning.

Not 12. Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	52 557	57 343
Årets anskaffningar	10 896	6 646
Årets försäljningar/utrangeringar	-2 038	-11 432
Summa anskaffningsvärde	**61 415**	**52 557**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-38 414	-39 295
Årets avskrivningar	-5 500	-7 664
Årets försäljningar/utrangeringar	1 511	8 545
Summa ackumulerade avskrivningar	**-42 403**	**-38 414**
Utgående bokfört värde	**19 012**	**14 143**
Finansiell leasing, bilar		
Ingående anskaffningsvärde	1 743	2 956
Årets anskaffningar	599	1 488
Årets försäljningar/utrangeringar	-255	-2 701
Summa anskaffningsvärde	**2 087**	**1 743**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-530	-2 697
Årets avskrivningar	-459	-534
Årets försäljningar/utrangeringar	255	2 701
Summa ackumulerade avskrivningar	**-734**	**-530**
Utgående bokfört värde	**1 353**	**1 213**
Summa maskiner inventarier, installationer m.m.	**20 365**	**15 356**

Not 13. Fordringar hos andra myndigheter	2019-12-31	2018-12-31
Fordran ingående mervärdesskatt	6 795	5 006
Övriga fordringar	124	61
Summa	**6 919**	**5 068**

Not 14. Periodavgränsningsposter	2019-12-31	2018-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	15 151	13 738
Övriga förutbetalda kostnader	1 522	1 095
Summa	**16 673**	**14 832**
Övriga upplupna intäkter		
Upplupen bidragsintäkt EU	0	522
Summa	**0**	**522**
Summa periodavgränsningsposter	**16 673**	**15 354**

Föregående års upplupna intäkt avsåg EU projektet CARIN (Camden Assets Recovery Interagency Network) som löpte under åren 2017 - 2018. Projektet slutreglerades 2019.

Not 15. Avräkning med statsverket	2019-12-31	2018-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-16 443	6 838
Redovisning mot anslag (+)	691 573	673 727
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-693 548	-697 008
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	**-18 418**	**-16 443**
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte redovisats mot anslag		
Ingående balans	2 951	3 614
Redovisning mot anslag under året enligt undantagsregeln	-919	-663
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte redovisats mot anslag	**2 032**	**2 951**
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel	-490	0
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	490	0
Fordran avseende uppbörd	**0**	**0**
Summa avräkning med statsverket	**-16 386**	**-13 492**

Not 16. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2019-12-31	2018-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	85 704	83 341
Summa	**85 704**	**83 341**

Beviljad räntekontokredit för 2019 är 34 000 tkr. Under året har 0 kr utnyttjats.

Not 17. Kassa och bank	2019-12-31	2018-12-31
Beslagtagna medel	12 890	104 196
Summa	**12 890**	**104 196**

Minskningen av beslagtagna medel avser föregående års pensionsfonder som i stor utsträckning har betalats ut till Kronofogdemyndigheten och tillbaka till berörda bolag.

Not 18. Förändring av myndighetskapital	Statskapital	Summa
Utgående balans 2018	22	22
Ingående balans 2019	22	22
Utgående balans 2019	**22**	**22**

Statskapital avser konst som under 2018 har överförts från Statens Konstråd.

Not 19. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2019-12-31	2018-12-31
Ingående avsättning	2 230	1 742
Årets pensionskostnad	335	1 307
Årets pensionsutbetalningar	-798	-819
Utgående avsättning	**1 767**	**2 230**

Under året har ett beslut om delpension fattats.

Not 20. Övriga avsättningar	2019-12-31	2018-12-31
Avsättning till trygghetsmedel		
Ingående avsättning	4 305	3 674
Årets avsättning	646	631
Årets utnyttjade medel	-13	0
Utgående övriga avsättningar	**4 938**	**4 305**

Not 21. Lån i Riksgäldskontoret	2019-12-31	2018-12-31
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
Ingående balans	35 593	36 212
Under året nyupptagna lån	12 885	16 190
Årets amorteringar	-12 298	-16 809
Utgående balans	**36 180**	**35 593**
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	55 000	50 000

Not 22. Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2019-12-31	2018-12-31
Arbetsgivaravgifter	5 868	5 509
Åklagarmyndigheten	2 426	2 387
Försäkringskassan	512	435
Polismyndigheten	23 501	18 777
Statens tjänstepensionsverk	4 142	3 462
Övriga	208	139
Summa	**36 657**	**30 709**

Not 23. Övriga kortfristiga skulder	2019-12-31	2018-12-31
Personalens källskatt	6 054	5 825
Beslagtagna medel	12 890	104 196
Finansiell leasing	1 362	1 266
Övriga skulder	475	0
Summa	**20 781**	**111 287**

Minskningen av beslagtagna medel avser föregående års pensionsfonder som i stor utsträckning har betalats ut till Kronofogdemyndigheten och tillbaka till berörda bolag.

Not 24. Upplupna kostnader	2019-12-31	2018-12-31
Semester- och löneskuld inklusive sociala avgifter	23 824	23 322
Upplupna polislöner	2 351	1 615
Övriga upplupna kostnader	311	429
Summa	**26 486**	**25 366**

Not 25. Oförbrukade bidrag	2019-12-31	2018-12-31
Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	507	1 524
Summa	**507**	**1 524**
De inomstatliga bidragen förväntas tas i anspråk inom följande tidsintervall:		
- Inom tre månader	507	1 524
Summa	**507**	**1 524**

Årets oförbrukade bidrag kommer från Arbetsmiljöverket och avser medel för metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Oförbrukade medel kommer att återbetalas 2020.

Ekobrottsmyndighetens ledningsgrupp 2019. Från vänster: stabschef Ann Lemne, kommunikationschef Helena Norman, överåklagare Katarina Tidén, polischef Torbjörn Rosén, generaldirektör Monica Rodrigo, verksamhetschef Gina Kezovska, HR-chef Ylva Sundberg, digitaliseringschef Stefan Lundmark, ekonomichef Kristina Larsson, rättschef Eva Melander Tell.

ÅRSREDOVISNINGENS UNDERTECKNANDE

Jag intygar att årsredovisningen för 2019 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 21 februari 2020

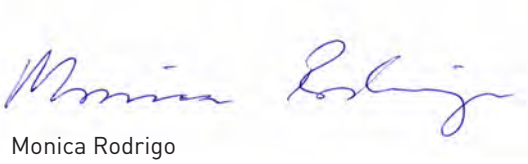

Monica Rodrigo
Generaldirektör

BILAGA: TABELLFÖRTECKNING RESULTATREDOVISNING

Tabell 1. Kostnad per verksamhetsområde (tkr). 18
Tabell 2. Intäkt per verksamhetsområde (tkr). 18
Tabell 3. Antal inkomna ärenden, fördelat efter ärendetyp. 20
Tabell 4. Antal avslutade ärenden, fördelat efter ärendetyp 20
Tabell 5. Antal ärenden i arbetsbalans, fördelat efter ärendetyp 21
Tabell 6. Antal beslutade misstänkta personer, fördelat efter kön 22
Tabell 7. Antal lagförda personer, fördelat efter kön. 22
Tabell 8. Lagföringsandel misstänkta personer, fördelat efter kön i procent. 22
Tabell 9. Antal inkomna brottsmisstankar, fördelat efter kön. 22
Tabell 10. Antal inkomna brottsmisstankar, fördelat efter brottstyp 23
Tabell 11. Antal beslutade brottsmisstankar, fördelat efter kön. 24
Tabell 12. Antal beslutade brottsmisstankar, fördelat efter beslutstyp. 25
Tabell 13. Antal lagförda brottsmisstankar, fördelat efter kön 25
Tabell 14. Lagföringsandel brottsmisstankar, fördelat efter kön i procent. 26
Tabell 15. Genomströmningstid brottsmisstankar från anmälan till beslut, medelvärde i dagar. 26
Tabell 16. Ålder för brottsmisstankar i arbetsbalans, medelvärde i dagar 26
Tabell 17. Avslutade häktningar och restriktioner. 28
Tabell 18. Antal framställda tillgångsinriktade yrkanden vid åtal 30
Tabell 19. Belopp (tkr) i framställda tillgångsinriktade yrkanden 30
Tabell 20. Antal bifallna tillgångsinriktade yrkanden i domstol 31
Tabell 21. Belopp (tkr) i bifallna tillgångsinriktade yrkanden 31
Tabell 22. Kostnad (tkr) per ärendeslag, verksamhetsområde utredning och lagföring 32
Tabell 23. Styckkostnad (tkr) per ärendeslag, verksamhetsområde utredning och lagföring 32
Tabell 24. Kostnad (tkr), verksamhetsområde brottsförebyggande arbete. 34
Tabell 25. Kostnad (tkr), prestationer och styckkostnad (tkr), verksamhetsområde underrättelseverksamhet 35
Tabell 26. Antal lagförda misstänkta personer enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott 41
Tabell 27. Antal lagförings- och avskrivningsbeslut avseende brottsmisstankar enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott 41
Tabell 28. Antal inkommande och utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete i avslutade ärenden med misstanke enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott. 42
Tabell 29. Antal beslut om beslag, penningbeslag, förvar, kvarstad och förverkande i avslutade ärenden med misstanke enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott. 42
Tabell 30. Antal inkomna och utgående ansökningar och order om internationellt rättsligt bistånd 48
Tabell 31. Medelantal medarbetare fördelat på personalkategori 60
Tabell 32. Sjukfrånvaro i procent av arbetstid 61

Foto: Ann-Sofi Andersson, Margareta Bloom Sandebäck, Mikael Gustavsen, Rickard Kilström, Petra Frid/TT, Istock
Grafisk form: Idermark och Lagerwall Reklam AB

Ekobrottsmyndigheten
Swedish Economic Crime Authority

Besöksadress: Fleminggatan 14
Box 22098, 104 22 Stockholm
Tel: 010-562 90 00
www.ekobrottsmyndigheten.se